

EESTI EVANGEELIUMI KRISTLASTE JA BAPTISTIDE
KOGUDUSTE LIIT
KÕRGEM USUTEADUSLIK SEMINAR

Aleksandr Tsugai

**PASTOR UUES TESTAMENDIS JA PRAEGU:
OOTUSTE JA REAALSUSE ANALÜÜS SPAKEL-I NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Mervi Kalmus, *MTh*

Tallinn

2022

Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjalikest allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Autor A. Tsugai

(allkiri ja kuupäev)

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS.....	5
1.1 Teemavalik ja probleem	5
1.2. Olemasolev materjal ja probleemid	5
1.3. Töö ülesehitus ja meetod	6
2. JEEUSE SÕNAD KUI PASTORAALSE TÖÖ LÜHIKIRJELDUS	8
2.1. Sõnade tähendus ja paralleelteksid	8
2.2. Jeesuse sõnade keskne sõnum.....	9
2.3. Järeldus.....	9
3. PASTOR UUES TESTAMENDIS.....	11
3.1. Lühiülevaade ametitest: diakon, apostel, vanem ja ülevaataja	11
3.2. Paulus kui pastori eeskuju	13
3.3. Uue Testamendi ametid ja tänapäev	13
4. PASTOR SEITSMENDA PÄEVA ADVENTISTIDE KOGUDUSE VARASTEL AASTATEL.....	15
4.1. Lühidalt Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduse tekkimisest	15
4.2. Pastori roll adventismi esimesel sajandil ja selle areng.....	16
5. ELLEN WHITE	19
5.1. Lühidalt Ellen White'i eluloost	19
5.2. Ellen White pastoraaltööst.....	19
6. PASTORAALNE TÖÖ KAASAEGSES ADVENTKOGUDUSES.....	22
6.1 Pastori ameti gradatsioon.....	22
6.2 Pädevused professionaalses arengus.....	23
7. KÜSITLUSTELE SAADUD VASTUSTE ANALÜÜS.....	28
7.1. Küsitlustele vastanute andmed.....	28
7.2. Pastorite töögraafik ja ülesanded	29
7.3. Pastori elukutsest.....	36
7.4. Muud pastoraalse tööga seotud küsimused.....	37
7.5. Kirjaliku küsitluse eelised ja miinused	44

8. KOKKUVÕTE	46
KASUTATUD KIRJANDUS.....	48
Lisa 1. Uurimuse küsimustik	50
Lisa 2. Uurimuse küsimustik	52
Lisa 3. Uurimuse küsimustik	54
PASTOR IN THE NEW TESTAMENT AND NOW: EXPECTATIONS AND REALITIES ANALYSIS BY THE EXAMPLE OF THE ESTONIAN CONFERENCE OF THE SEVENTH-DAY ADVENTIST CHURCH.....	55

1. SISSEJUHATUS

1.1 Teemavalik ja probleem

Johannese evangeeliumi viimases peatükis pöördub Jeesus Peetruse poole sõnadega: *“Sööda mu tallesid”, “Hoia mu lambaid kui karjane”, “Sööda mu lambaid”* (Jh 21:15-17). Lammas ei saa olla teise lamba jaoks karjaseks ega teist lammast sööta, selleks on vaja karjast. Kõik karjas olevad lambad sõltuvad oma karjasest. Kuidas siis tõlgendada Jeesuse sõnu? Ja kas neid sõnu saab mõista kui Jumala poolt antud pastoraalse töö lühikirjeldust?

Umbes seitse aastat tagasi kutsuti mind tööle Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liitu, et panna ennast proovile pastoraalses internatuuris. Ma võtsin pakkumise vastu, aga mul läks päris mitu aastat, et mõista oma töö peamisi ülesandeid. Üheks probleemiks oli see, et pastorid ja koguduseliikmed näevad pastoraaltöö ülesandeid sageli erinevalt. Pastorid tegutsevad, otsivad võimalusi teenida kogudust. Aga kas kogudus oskab seda õigesti mõista ja hinnata?

Üheks minu lõputöö eesmärgiks on kirjeldada pastoraaltöö muutust alates Uuest Testamendist tänapäevani, kaasaegses Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduses. Teiseks eesmärgiks on võrrelda Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liidu (edaspidi SPAKEL) näitel, kui erinevalt võivad pastorid ja koguduseliikmed mõista pastoritöö ülesandeid. Rahulolu pastoriga ja ootused pastoraaltööle on teemad, mis koguduseliikmete seas aeg-ajalt üles kerkivad, aga mida ei ole konkreetsemalt sõnastatud ega kvantitatiivseid uurimismeetodeid kasutades adventkoguduses uuritud. Antud töö püüab nendes ootuste ja arvamuste rägastikus leida selgust, et selle baasilt saaks tugevdada pastorite ja koguduseliikmete koostööd.

Uurimistöö kuulub praktilise teoloogia valdkonda.

1.2. Olemasolev materjal ja probleemid

Kuigi pastoraaltöö teemal on võimalik leida paljudelt autoritelt artikleid ja raamatuid, ei leidnud ma Eesti adventkoguduse autoritelt sel teemal raamatuid. Mõned artiklid siiski on. Eesti keeles on peamiselt leida võõrkeeltest tõlgitud materjale. Samuti kasutasin vene keelde tõlgitud raamatuid. Kirjanduse hulgas on nii teoloogilise arutluse, piibliseletusliku fookuse

kui ka praktilisema rõhuasetusega raamatuid ja artikleid. Olen kasutanud ka Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu materjali, mis kirjeldab vaimuliku ameti kujunemist Uues Testamendis.

Teoreetilise osa koostamise peamiseks takistuseks oli vähene Eesti adventkoguduse autorite poolt kirjutatud materjal, kuna pastoraaltöö teemat soovisin uurida just SPAKELi näitel. Sellest tulenevalt pidin toetuma peamiselt väliskirjandusele.

1.3. Töö ülesehitus ja meetod

Töö on jaotatud kahte peamisesse ossa: teoreetiline osa, mis põhineb kirjandusel, ja praktiline osa, mis annab ülevaate küsitlustele saadud vastustest. Kokkuvõttes tehakse mõningaid järeldusi, mis kerkisid esile teooria ja praktiliste küsitluste tulemuste võrdlusel.

Teooria osas kirjeldatakse nelja suuremat teemat, mis käsitlevad pastoraaltöö arengut ja muutust. Need neli teemat on järgmised: “pastor” Uues Testamendis, pastori roll adventismi esimesel sajandil, Ellen White pastoraaltööst, pastoraalne töö kaasaegses adventkoguduses.

Töö uurimusliku osa aluseks on kaks küsitlust. Üks küsitlustest sai läbi viidud SPAKELi koguduseliikmete seas. Sarnasele küsitlusele vastasid ka SPAKELi pastorid. Kuna need kaks küsitlust olid läbi viidud 2019. aastal, enne COVID-19 pandeemiat, siis aastal 2022 paluti SPAKELi pastoritel vastata lisaküsimustele, mis keskendusid võimalikele muutustele pastoraaltöö praktikas pandeemia ajal. Küsitluste üldine mõte oli võrrelda ühelt ja teiselt grupilt saadud vastuseid ning vaadelda, kui erinevalt näevad pastorid ja koduseliikmed pastoraalset tööd SPAKELis. Loodetavasti selline võrdlus saab aidata leida pastorite ja koguduseliikmete vahel ühist arusaama pastoraalsest tööst, viia miinimumini erinevused pastoraalse töö mõistmisel ja tugevdada selle kaudu pastorite ning koguduseliikmete koostööd.

2019. aasta küsitlustele vastasid 64 SPAKELi koguduseliiget ja 10 SPAKELi pastorit. Küsimused, millest küsitlused koosnesid, on olemas töö lõpus lisades. Sealsamas on ka küsimused 2022. aastal pastorite seas läbi viidud lisaküsitlusest, millele vastasid 10 SPAKELi pastorit. Kõik kolm küsitlust olid vormistatud Google'i keskkonnas, Google Forms programmi abil. Link koguduseliikmetele mõeldud küsitlusele oli saadetud läbi sotsiaalmeedia ja SPAKELi meililisti kaudu. Küsimustele vastamine oli vabatahtlik, isiklikult inimeste poole palvega ankeeti täita ei pööratud. Link pastoritele mõeldud küsitlusele oli

samuti saadetud läbi SPAKELi meililisti, palvega küsitlusele vastata, mis oli samuti vabatahtlik.

2019. aasta küsitlustes esitati pastoritele ja koguduseliikmetele võimalikult sarnaseid küsimusi, et oleks huvitavam neid omavahel võrrelda ja uurida, kuidas pastorid ja koguduseliikmed antud teemat näevad. Küsitluse alguses küsiti vastaja kohta informatsiooni: vanus, sugu, koguduses oldud aeg, jne. Mitu küsimust puudutasid pastori töögraafiku teemat. Need olid mõeldud selleks, et uurida, kui hästi koguduseliikmed tunnevad pastoraalse töö ülesandeid SPAKELis ja kui hästi pastorid on teadlikud oma kohustustest. Olid ka küsimused pastori elu kohta, mis puudutasid pastori vaba aega, perega seotud asju, pastorite motivatsiooni ja nende töö toetamist erinevate inimeste poolt.

Aastal 2022 viidi pastorite seas läbi täiendav küsitlus, et uurida võimaliku COVID-19 pandeemia mõju kõige tähtsamates pastoraalse töö osades. Link sellele küsitlusele oli saadetud läbi SPAKELi meililisti, palvega küsitlusele vastata, mis oli vabatahtlik.

Küsitluste täitmine oli kõigil kordadel anonüümne. Sellest tulenevalt ei kasutata selles töös intervjueeritavatele viidates nende isikuandmeid (nimi, elukoht). Küsitlustele saadud vastuste analüüs ja vastuste võrdluse tulemused, mis kajastavad SPAKELi sees pastoraaltöö ülesannetest sageli erinevat arusaama koguduseliikmete ja pastorite vahel, on võetud kokku ja visualiseeritud 7. peatükis.

2. JEEUSE SÖNAD KUI PASTORAALSE TÖÖ LÜHIKIRJELDUS

Sõnad piiblitekstist Jh 21:15-17, mis on sissejuhatuses esile toodud, on kreekakeelses tekstis kirjutatud selliselt: “Βόσκε τὰ ἀρνία μου”, “Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου”, “Βόσκε τὰ πρόβατά μου”. Järgmistes alapeatükkides vaadeldakse nende sõnade sobivamat tähendust ja püütakse neid tõlgendada.

2.1. Sõnade tähendus ja paralleeltekstid

Sõnade otsene ja alternatiivne tähendus on selline:

δόσκω - karjatama, söötma, ülal pidama, toetama

ἀρνίον - tall

ποιμαίνω - karjatama, hoidma, rahustama

πρόβατον - lammas, koduloom

Uuritava kirjakohta omapoolne tõlge:

Βόσκε τὰ ἀρνία μου - “Ole mu tallekestele toeks.”

Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου - “Rahusta mu lambaid.”

Βόσκε τὰ πρόβατά μου - “Karjata mu tallekesi.”

Paralleeltekstid:

Kirjakohti, kus Jumalale on viidatud kui Karjasele, on palju. Siin on välja toodud vaid mõned neist.

- Jh 10:11 - Jeesus ütleb enda kohta: “Mina olen hea karjane. Hea karjane annab oma elu lammaste eest.”
- Ps 23:1 - “Issand on mu karjane.”
- Ps 23:1 - “Ma olen eksinud nagu kadunud lammas.”
- Jr 50:6 - “Mu rahvas oli nagu kadunud lambad, nende karjased eksitasid neid, juhtisid kõrvale mägedes; nad rändasid mäelt mäele, nad unustasid oma tarad.”
- Mt 10:16 - “Vaata, ma läkitan teid nagu lambaid huntide keskele.”

2.2. Jeesuse sõnade keskne sõnum

Kui Issand on “karjane” (Ps 23:1) Vanas Testamendis ja Jeesus on “hea karjane” (Jh 10:11) Uues Testamendis, siis milleks on nüüd vaja Peetrusel hakata karjatama?

Vastuse sellele küsimusele leiab näiteks Johannese evangeeliumist. “Jeesus ütles nüüd neile taas: “Rahu teile! Nõnda nagu Isa on läkitanud minu, nõnda saadan ka mina teid.” Kui ta seda oli öelnud, puhus ta nende peale ja ütles neile: “Võtke vastu Püha Vaim!”” (Jh 20:21-22) See oli lubaduse esialgne, osaline täitmine. “Täielik Vaimu väljavalamine sündis umbes 50 päeva hiljem nelipühal.”¹ Jumala juhtimine ei lõppenud Jeesuse ülestõusmisega, vaid see on pidevalt jätkuv protsess. Püha Vaim suunab ja juhib nüüd jüngreid ja annab tarkust selles, kuidas nad peavad Jeesuse poolt alustatud teenistust jätkama.

Peetrus oli esimene jüngritest, kes sai enda peal tunda Püha Vaimu väge, kui ta ütles, et Jeesus on “Messias, Elava Jumala Poeg” (Mt 16:16). Nüüd tähendab Peetruse ülesanne, väljendatud sõnades “Sööda mu talleid”, “Hoia mu lambaid kui karjane”, “Sööda mu lambaid” (Jh 21:15-17), luba Püha Vaimul ennast kasutada. “Neist peaksid saama hea karjase kaaskarjased, kes jagavad temaga muret karja heaolu pärast.”²

2.3. Järeldus

Piiblis on palju näiteid sellest, kuidas inimene võib karta Jumalat. Seepärast Jumal vajab inimesi, kaaskarjaseid, et toita teisi inimesi. Piiblis on öeldud: “... inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumala suust.” (Mt 4:4) Richards oma raamatus “Паси овец Моих” kirjutab, et Jumal võib rääkida inimesega ilma vahendajata, kuid sageli ta teeb seda just nende inimeste kaudu, kes on Püha Vaimu poolt juhitud.³ Inimesed oma enamuses ei karda Jumala kaaskarjaseid ja nõustuvad neid kuulama. See võib olla ainuke teguviis, kuidas Jumal võib tänapäeval edukalt suhelda inimestega, kui ta räägib nendega oma kaaskarjaste kaudu. Kui Jeesus läkitab jüngreid maailma, ta teab, et teised inimesed hakkavad neid kuulama. Sel põhjusel on inimese roll Jumala plaanis ülioluline, Kõikvõimas vajab inimesi, et päästa teisi inimesi.

¹ The Seventh-day Adventist Bible Commentary. Nichol, F. D., ed. Vol 5, Washington: Review and Herald, 1980, 1067.

² John **Paulin**, *Евангелие для второго поколения*. Комментарий на Евангелие от Иоанна. Заокский: Источник жизни, 2011, 312.

³ Harold Marshall Sylvester **Richards**, *Паси овец Моих*. Заокский: Источник жизни, 1994, 191.

Karjase roll on oluline, sest kõik inimesed vajavad, et keegi oleks neile toeks, rahustaks neid ja karjatakse neid. Peetrusele öeldud sõnu võib julgelt tõlgendada kui pastoraaltöö kirjeldust. Pastor (karjane) oma töös on igapäevaselt seotud inimestega. Ühte inimest on vaja toetada, teist on vaja rahustada, kolmandale õiget suunda näidata (karjatada). Aga pastor ei suuda seda teha iseseisvalt, vaid siis, kui Püha Vaim juhhib teda. Püha Vaim saadab, juhhib, toetab ja annab jõudu teha vägevaid asju. Pastor on kutsutud olema Jeesuse kaaskarjane ja inimeste karjane. Richards kirjutab, et “iga kristlane peab katkestama sidemed maailmaga, astuma saatanale vastu ja minema edasi uuendatud elus”. Ja ta lisab, et “sellist algatust peab toetama ja kristlasi peab vaimuliku toiduga toitma”.⁴

Peetrusele öeldud sõnu võib lugeda järgmiselt: “Ole mu tallekestele toeks, rahusta mu lambaid, karjata mu tallekesi” ja neid sõnu võib tõlgendada kui piibellikku kirjeldust pastoraaltööst. Kindlasti ei ole need sõnad ainukesed Piiblis, kus pakutakse pastoraalse töö kirjeldust. Järgmises peatükis vaadeldakse ka teisi piiblitekste, kus räägitakse pastoraalsest tööst, samuti vaadeldakse ka nendes tekstides mainitud ameteid, mis olid pastori ametile väga sarnased.

⁴ Harold Marshall Sylvester **Richards**, *Паси овец Моих*. Заокский: Источник жизни, 1994, 188.

3. PASTOR UUES TESTAMENDIS

Eelmises peatükis sai mainitud, et Jeesus kasutas enda kohta sõna “karjane”. Ja lugedes Uut Testamenti, leiame, et sõna “pastor” ei ole seal üldse kasutatud, kuid selles töös kasutatakse seda siiski, sest see on tänapäeval kõige iseenesestmõistetavam ja kasutatavam termin inimeste kohta, kes täiskohaga või osalise koormusega kogudusetööd teevad.

Kuigi Piiblis ei ole sõna “pastor”, võib seal leida mõned kogudusetööga seotud ametid: *apostel* (Mt 10:2, Mk 3:14, Lk 6:13, Ap 1:2), kelle hulka ennast lisab ka Paulus (1Tm 1:1, Rm 1:1), *vanem* (Tt 1:5) ja *ülevaataja* (1Tm 3:1). Apostlite ajal lõi kogudus *diakoni* ameti (Ap 6:1-6), mis tekkis vajadusest hoolitseda toidulaudade eest (Ap 6:2). Samuti on Uues Testamendis sõnad *karjane* ja *õpetaja*, kuid neid ei uuritata selles töös ja selles peatükis vaadeldakse ainult neid ameteid, mis tekkisid varakristlikus koguduses.

3.1. Lühiülevaade ametitest: diakon, apostel, vanem ja ülevaataja

Diakon või *abiline*, kreeka keeles διάκονος (Fl 1:1; 1Tm 3:8), tähendab “teener”, “teenija”, “abistaja”. “Võimalik, et apostel Paulus oli esimene, kes selle sõna kasutusele võttis ja esmalt kasutas seda kirjas filiplastele ja hiljem esimeses kirjas Timoteosele.”⁵ Selle ameti vajadus tekkis kiiresti kasvavas koguduses, kus kerkis üles vajadus valida apostlitele abilisi. Nagu eelmises lõigus sai mainitud, nende esmane ülesanne oli hoolitseda toidu jagamise eest, kuna paljud koguduseliikmed olid vaesed. Valides omale abilisi, said apostlid keskenduda tähtsama eesmärgi saavutamisele: “Meie ise aga tahame pühenduda palvetamisele ja sõna teenimisele.” (Ap 6:4). Vaatamata oma abilise rollile, olid mõned diakonid ka tugevad jutlustajad. Näiteks Stefanos, kelle kohta on öeldud “täis usku ja Püha Vaimu”, või Filippus, kes Samaarias “kuulutas rahvale Kristust” (Ap 8:5) ja viis läbi eunuhhi ristimistalituse.

Apostel, kreeka keeles ἀπόστολος, tähendab “saadetud, läkitatud”. Tänapäeval ei ole täpselt teada, kuidas jõudis see sõna varakristliku koguduse sõnavarasse. “Klassikalises kreeka keeles seostati *apostolos* sageli laeva või mereväe ekspeditsiooniga ning seda kasutati ka eskadrilli komandöri ja suursaadiku jaoks”.⁶ Arvatavasti oli Paulus esimene, kes Uue

⁵ Руководство по диаконскому служению. Заокский: Источник жизни, 2016, 7.

⁶ The Seventh-day Adventist Bible Commentary. Nichol, F. D., ed. Vol 6, Washington: Review and Herald, 1980, 120-121.

Testamendi autoritest selle sõna kasutusele võttis (1Ts 2:6). Luukas ja Johannes, kes kirjutasid oma evangeeliume kreeka keeles, kasutasid samuti sõna ἀπόστολος. Jeesus, kes rääkis aramea keelt, kasutas tõenäoliselt sõna *shelicha*, mis omakorda tuleb heebrekeelsest sõnast *shaluach* ja tähendab “saadetud”.⁷ Apostlid olid Jeesuse poolt valitud ja saadetud minema “kõike maailma”, kuulutama “evangeeliumi kogu loodule” (Mk 16:15). Saulus või Paulus, kellele Jeesus end Damaskuse teel näitas, kuulutas “Jeesusest, et see on Jumala Poeg” (Ap 9:20).

Vanem on kreeka keeles πρεσβύτερος. Vanemaks sai läbi palve koos käte peale panemisega, mille käigus “vanemad panid oma käed ... peale” (1Tm 4:14). Timoteose käte peale panemise talitusel osales ka Paulus (2Tm 1:6). (Sõna “ordineerima” välditakse selles peatükis teadlikult, kuna Piiblis sellist sõna ei ole ja palve koos käte peale panemisega võis olla üsna erinev sellest, kuidas tänapäeval erinevates denominatsioonides ordinatsiooni mõistetakse.)

Piiblis on kolm raamatut, mida nimetatakse pastoraalseteks kirjadeks, need on kirjad Timoteosele ja kiri Tiitusele. Tähelepanelikul lugemisel selgub, et Piibel ei ütle konkreetset, millises rollis olid Timoteos ja Tiitus. Mõlemad mehed olid saadetud nendesse kohtadesse Pauluse poolt ja ilmselt nad esindasidki Paulust kogu neile usaldatud piirkonnas, kuid samas nad ei olnud koguduse pastorid või otseselt konkreetsete koguduste eest vastutavad isikud.

Paulus ütles kirjas Tiitusele, et Kreetal tuleks seada “vanemaid igasse linna” (Tt 1:5), ja andis ka nimekirja tingimustest, mille järgi vanemat võis valida. Vanem pidi olema selline: laitmatu, ühenaisemees, tema lapsed pidid olema usklikud, ta ei tohtinud anda põhjust süüdistada teda ulaelus või allumatuses, ta pidi olema laitmatu majapidaja, külalislahke, samuti armastav, õiglane, vaga, kasin, pidama kinni õigest õpetusest, pidi olema võimeline manitsema ja ümber veenma vasturääkijaid (Tt 1:6-9).

Ülevaataja on kreeka keeles ἐπισκοπή. Võib tekkida küsimus *vanema* ja *ülevaataja* rollide erinevustest. “Sellistes lõikudes nagu Ap 20:17,28 ja Tt 1:5,7 on termineid “vanem” ja “ülevaataja” mainitud koos; sellest võib järeldada, et need rollid on osaliselt, kui mitte täielikult, kattuvad”.⁸ Eesti EKB Koguduste Liit andis välja oma ülevaate vaimuliku ameti

⁷ The Seventh-day Adventist Bible Commentary. Nichol, F. D., ed. Vol 6, Washington: Review and Herald, 1980, 120-121.

⁸ Thomas **Lea**, Hayne P. **Griffin**, *The new American Commentary. An Exegetical and Theological exposition of Holy Scripture NIV text 1,2 Timothy, Titus*. Nashville, Tennessee: Broadman Press, 1992, 107.

kujunemisest Uues Testamendis, kus ülevaataja kohta on kirjutatud järgmiselt: “Ilmselt olenes sõnakasutus kultuuriruumist. Juudikristlaste hulgas sobis paremini ’kogudusevanem’ (*’presbyteros’*), paganakristlaste juures ’ülevaataja’ (*’episkopos’*).”⁹

Kirjas Timoteosele nimetab Paulus ülevaatajaks saamise kriteeriume, mis on üsna sarnased nendele, mida ta nimetab kirjas Tiitusele: laitmatu, ühenaisemees, kaine, mõõdukas, kombekas, külalislahke, osav õpetama, leebe, rahupüüdlik, rahahimuta, kes juhatab hästi oma peret, kelle lapsed elavad kuulekuses ja kõigiti väärilt (1Tm 3:2-4).

3.2. Paulus kui pastori eeskuju

Tekstis, kus Paulus nimetab ennast apostliks (Tt 1:1), ütleb ta samuti enda kohta “Jumala sulane”. Ja nii see ilmselt oligi, sest Paulus kui Timoteose, Tiituse ja teiste inimeste mentor ja juht, koguduserajaja ja evangelist, näitas oma eluga eeskuju nii Uue Testamendi kui ka meie aja pastoritele. Teises kirjas Korintlastele jagab Paulus oma kogemust ja räägib, kui palju ta pidi kannatama ja vaeva nägema, et edastada Jumala Sõna paljudele inimestele. Oma sõnadele ta lisab, et iga päev saadab teda “mure kõigi koguduste pärast” (2Kr 11:28). See näitab, et ametinimetus ei saa otsustavaks pastoraalses töös, sest kuigi Paulus ei olnud ise pastori ametis, ei takistanud see teda olemast murelik kogudustes toimuva pärast, nii nagu seda pidi olema ka iga Pauluse poolt rajatud koguduse pastor.

3.3. Uue Testamendi ametid ja tänapäev

Diakon

Kuigi Piiblist on näha, et diakonid olid tugevad sõnas, võisid inimesi ristida ja levitasid evangeeliumi sõnumit, siiski kaasaegses adventkoguduses on diakonitele ja diakonissidele pandud selle ameti algsed ülesanded. Need on: “teenistuste ja koosolekute korraldamise abi”, “liikmete külastamine”, “ettevalmistus ristimistalituseks”, “haigete eest hoolitsemine ning vaeste ja õnnetute abistamine”, “kinnisvara korrashoiu eest hoolitsemine”.¹⁰

⁹ Eesti EKB Koguduste Liit, *Vaimuliku ameti kujunemisest Uues Testamendis*. [https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2022/01/Teoloogia_komisjon_vaimuliku-amet_2020.pdf]

¹⁰ General Conference of Seventh-day Adventists. *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised*. Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 79.

Apostel

Apostliteks kutsuti Jeesuse jügreid, kes olid kutsutud tunnistama elavast, surnud ja ülestõusnud Jeesusest ja kes olid kõikide nende sündmuste elavad tunnistajad. Kuigi kristlased on kõik välja läkitatud, st apostolosed, siis vähemalt protestantlikes kogudustes ei kasutata enam seda terminit. Sellega viidatakse vaid Uues Testamendis olevatele inimestele, kelle Jeesus välja läkitas.

Vanem ja ülevaataja

Vanema ja ülevaataja ametite kriteeriumite kirjeldused sobivad väga hästi kokku sellega, mida Jeesus ütles Peetrusele: “Ole mu tallekestele toeks, rahusta mu lambaid, karjata mu tallekesi.” Eesti Entsüklopeedia pakub sõna “pastor” tähenduseks “hingekarjane”.¹¹ Ladina keeles “pastor” tähendab “karjane”. “Pastor” on karjase sünonüüm.¹² Ka apostlite ajal oli “pastor” see, kes kandis hoolt inimeste ehk koguduse eest. Nii see jääb ka täna. Seitsmenda päeva adventistide koguduse käsiraamat ütleb: “Pastor peab olema koguduse vaimne juht ja nõuandja”.¹³

See peatükk vaatles Uues Testamendis mainitud rolle, mis on sarnased pastori ametile. Järgmises peatükis vaadeldakse pastori ametit Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduse varastel aastatel.

¹¹ **Eesti Entsüklopeedia**, [<http://entsyklopeedia.ee/artikkel/pastor1>], 2006.

¹² Harold Marshall Sylvester **Richards**, *Паси овец Моих*. Заокский: Источник жизни, 1994, 190.

¹³ **General Conference of Seventh-day Adventists**. *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised*. Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 32.

4. PASTOR SEITSMENDA PÄEVA ADVENTISTIDE KOGUDUSE VARASTEL AASTATEL

Selles peatükis vaadeldakse lühidalt Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduse tekkimise lugu, pastoraalse rolli kujunemist ja selle arengut antud koguduses.

4.1. Lühidalt Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduse tekkimisest

Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudus tekkis pärast 1844. a tuntud sündmust, mida kutsutakse suureks pettumuseks, kus kümned tuhanded usklikud Ameerikas ootasid Jeesuse taastulemist. Üks neist ütles: “Jeesuse armastus täitis iga hinge ja nad palvetasid väljendamatu sooviga: "Tule Issand, Jeesus, ja tule ruttu", aga ta ei tulnud.”¹⁴ See oli suur löök paljudele inimestele ja paljud kaotasid usku. “Sellest kihavast ja vormitust heidutuse ja segaduse massist tuleb välja Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudus. Kuid loomulikult ei osanud keegi seda arengut ette näha aastal 1844.”¹⁵

Hoolimata suurest pettumusest jäi adventkoguduse teoloogiliseks tuumaks Kristuse tagasituleku ootus ja radikaalse reformatsiooni vaimus püüd minna tagasi Piibli õpetuse juurde ning hüljata mitme tuhande aasta pikkune kiriklik traditsioon. James White, üks adventkoguduse asutajatest, kirjutas aastal 1849: “Hajumise aeg, mida me kogesime, on minevik; nüüd on saabunud aeg, mil pühad peavad ühinema usu ühtsuses ja neid pitseeritakse ühe püha ühendava tõega.”¹⁶

Adventusklike arv kasvas jõudsalt ja nad rajasid uusi kogudusi. Seega oli neil tekkinud selge vajadus parema organiseerituse järgi. Aastal 1863 löid nad organisatsiooni, mille juhtivaks koguks sai Peakonverents, mis siiani juhib ülemaailmset Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudust. Kogudus hakkas Peakonverentsi tasemel tegelema ka pastoraaltööga seotud küsimustega. “Kahel kümnendil pärast 1844. aastat proovisid adventistid hoolega hoiduda organisatsioonist /.../ Kuid 1860. aastateks pidi kasvav kogudus tegelema organisatsiooniliste küsimustega: pastorate ordineerimine, koguduse hoolekanne, üleriigiline evangelism ja

¹⁴ George **Knight**, *A Brief History of Seventh-Day Adventists*, Third edition. Pacific Press, 2015, 25.

¹⁵ George **Knight**, *A Brief History of Seventh-Day Adventists*, Third edition. Pacific Press, 2015, 26.

¹⁶ Gerald **Wheeler**, *Джеймс Уайт, новатор и победитель*. Заокский: Источник жизни, 2013, 140.

töötajate tasustamine.”¹⁷ Väga olulist rolli ühtse organisatsiooni loomises mängis abielupaar Ellen ja James White. Gerald Wheeler, üks kolmest autorist, kes võtsid ette kirjutada James White’i biograafia, kirjutab niimoodi: “James White astub eeslinivõitlusesse kristlaste rühma moodustamise nimel, kes usuvad samadesse õpetustesse.”¹⁸ “Viimane samm kirikukorralduse arendamisel toimus kohaliku konverentsi esindajate koosolekul Battle Creek’is aastal 1863.”¹⁹

4.2. Pastori roll adventismi esimesel sajandil ja selle areng

Kohaliku piirkonna pastori roll Seitsmenda Päeva Adventistide koguduses tekkis alles 20. sajandi alguses. Enne seda klassikalist arusaama pastoraalsest tööst ei olnud, sest varase seitsmenda päeva adventkiriku juhid püüdsid vältida sarnasust nende kogudustega, kust nad ise olid algselt pärit. Jutlustamine oli aga hädavajalik töö, millega kõige rohkem tegeleti. Kuid 20. sajandi alguseks oli jõutud arusaamani, et kiiresti tekkivad uued kogudused vajavad hoolekannet. Oli vajadus organiseeritult läheneda sellele vajadusele ja suunata pastoreid kohalikke kogudustesse. Selleks pidi aga kõigepealt kokku leppima pastoraaltöö ülesannete osas. Tolle aja klassikalist arusaama pastoraalsest tööst väljendas Uriah Smith, samuti tuntud varajase adventismi tegelane, ühes oma artiklis kirjutas niimoodi: “Me ei näe põhjust, miks vaimulik ei võiks töötada vähemalt kuuskümmend tundi nädalas... Ta võib õppida kogu jõust viis tundi, külastada kodusid neli tundi päevas ja igal päeval jutlustada ühe tunni... Siis jääb tal neliteist tundi magamiseks, puhkuseks, palveks ja mõtisklemiseks.”²⁰ Selline arusaam pastoraalsest tööst sarnaneb Pauluse soovitusel kirjas Timoteosele, kus rõhk on pandud õppimisele ja eneseanalüüsile: “Pane tähele iseennast ja õpetust, jää kõigesse sellesse püsima” (1Tm 4:16).

Külastamisi tehti ka, aga võrreldes tänapäeval levinud mudeliga, kus külastatakse koguduseliikmeid, tehti pigem evangeelseid külastusi mitteliikmete juurde. “Liikmeid külastati vaid siis, kui nad olid haiged või mõnes kriisis. Suurem osa teenimistööst oli seotud

¹⁷ *Pastori roll adventismi esimesel sajandil*. Meie Aeg. [<https://www.advent.ee/artikkel/151736/pastori-roll-adventismi-esimesel-sajandil/>], 6. veebruar 2020.

¹⁸ Gerald **Wheeler**, *Джеймс Уайт, новатор и победитель*. Заокский: Источник жизни, 2013, 142.

¹⁹ George **Knight**, *A Brief History of Seventh-Day Adventists*, Third edition. Pacific Press, 2015, 64.

²⁰ *Pastori roll adventismi esimesel sajandil*. Meie Aeg. [<https://www.advent.ee/artikkel/151736/pastori-roll-adventismi-esimesel-sajandil/>], 6. veebruar 2020.

evangelismiga ja peamiselt koguduste rajamisega “pimedates” maakondades – piirkondades, kus ei olnud veel ühtegi adventkogudust.”²¹ “Aastal 1863 oli värskest loodud Seitsmenda Päeva Adventistide Kogudusel umbes 3500 liiget ja 30 vaimulikku.”²² See tähendab, et iga vaimuliku peale oli 116 kohaliku koguduse liiget (praegu püütakse Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduses hoida taset, kus ühe vaimuliku peale on 150 kohaliku koguduse liiget). Kuid vaatamata sellele tegeleti koguduseliikmetega vähe, rõhk oli pandud misjonitööle. “Kõige tähtsam oli evangelism, mitte hoolitsemine ja finantsiline stabiilsus, mis pidid jääma tulevikku.”²³

Koguduse laienemine nõudis uute töötajate laiali saatmist ja alguses pidid pastorid tegutsema väga vaestes tingimustes. Alates aastast 1879 hakati Peakonverentsi otsusega korjama kümnist koguduseliikmete sissetulekust. Finantsiline toetus oli vajalik, et pastorid võiksid julgemalt minna uutesse kohtadesse uusi kogudusi rajama. James White kirjutas: “Me protesteerime nende toetamise vastu, kes teenivad “vanadel põldudel” nende vendade arvelt, kes loovad uusi kogudusi ja püüdlevad uute põldude poole.”²⁴

“1880. aastatel kerkis esile kaks olulist mõjurit, mis muutsid koguduse fookust.”²⁵ Teoloogiline fookus liikus Jeesuse poole, nüüd püüti kõiges keskenduda Kristusele. Samuti muutus arusaam hoolekandest. Kogudus hakkas nägema Kristust kui suurt karjast, keda pastorid peavad oma töös järgima. See tõi muutust pastori tööülesannetesse ja nõudis pastorilt rohkem koguduses olevate liikmete eest hoolitsemist. “1883. aastal rõhutas Ellen White veelgi enam Kristuse-keskset lähenemist teenimistööle: „Kui sa jutlustaksid vähem jutluseid ja teeksid rohkem isiklikku tööd, külastades inimesi ja palvetades koos nendega, siis sarnaneks sinu teenistus rohkem Jeesuse teenistusega.””²⁶

Organisatsiooni laienemine ja liikmete arvu kasv tõi kaasa vältimatu muutuse: “Seega muutus pastorite ülesanne adventismi esimesel sajandil oluliselt. Algaastatel oli ülesandeks peamiselt Jumala ülejäänud rahva ühendamise ja Kristuse peatse tuleku ootuses patu võitmine, mis

²¹ *ibid.*

²² George **Knight**, *A Brief History of Seventh-Day Adventists*, Third edition. Pacific Press, 2015, 64.

²³ *ibid.*

²⁴ Gerald **Wheeler**, Джеймс Уайт, новатор и победитель. Заокский: Источник жизни, 2013, 151.

²⁵ *ibid.*

²⁶ *ibid.*

kasvas hiljem noorte kristlaste eest hoolitsemiseks, nende ettevalmistamiseks misjonitööks ja evangeeliumisõnumi viimiseks kõigi rahvasteni.”²⁷

Selles peatükis mainiti mitu korda Ellen White'i nime. Kuna tema on ainuke adventkiriku tunnistatud prohvet, siis järgmises peatükis vaadeldakse lähemalt tema arvamust pastoraaltööst.

²⁷ *ibid.*

5. ELLEN WHITE

“Adventistid usuvad, et Ellen White polnud mitte ainult andekas kirjanik, vaid ka eriline sõnumitooja, kellele Jumal kinkis anni juhtida maailma tähelepanu Pühakirjale ja aidata inimestel valmistuda Jeesuse teiseks tulemiseks.”²⁸ Ellen White vastas kõigile Pühakirjas esitatud tõelise prohveti tunnustele ning mängis Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduse kujunemisel tohutut rolli. Ta ei olnud kunagi pastor, kuid arvestades tema märkimisväärsset panust koguduse arengusse, kirjeldatakse selles peatükis lühidalt tema nägemust pastoraaltööst, tuues välja kõige olulisemad vaated.

5.1. Lühidalt Ellen White'i eluloost

Ellen White sündis 1827. aastal ja suri 16. juulil 1915. Tema matusele tuli umbes kolm ja pool tuhat inimest, nad vaevalt mahtusid teenistusele Battle Creeki kirikuhoones. Tema matusel loeti peale eluloo ette ka adventkoguduse statistikat, mille hulgas oli mainitud: 100 000 koguduseliiget, 37 kirjastust, 34 sanatooriumit, 70 keskkooli, kõrgharidusasutused ja kolledžid, 510 algkooli. Lisaks mainiti tema kirjandusetööd. Tema raamatud olid tõlgitud paljudesse erinevatesse maailma keeltesse. Oma elu jooksul kirjutas ta umbes 5000 artiklit, 26 raamatut. Tema artiklitest on koostatud kompilatisoone, neid arvestades on ta kokku kirjutanud 126 raamatut. Tema raamat “Tee Kristuse juurde” on tõlgitud ja välja antud rohkem kui 140 erinevas keeles.

5.2. Ellen White pastoraaltööst

Ellen White kirjutas noortest, tulevatest pastoritest, kelle soovi olla kaasatud töösse peab soodustama. Oma raamatus “Пасторское служение” ta kirjutab: “Evangeeliumipõldudel on hädasti vaja töölisi. See töö vajab noori; Jumal kutsub neid.”²⁹

Kirjutades vajadusest kaasata uusi noori pastoreid, mõistis E. White, et neid tuleb enne varustada teadmistega ja anda neile võimalus praktilises teenistuses. Ta kirjutab: “Aeg nõuab, et meil oleksid haritud, intelligentsed töötajad, mitte algajad.”³⁰ Noorus tähendas tema jaoks

²⁸ Artur White, *Женщина ведомая Богом*. Заокский: Источник жизни, 2010, 3.

²⁹ Ellen White, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 54.

³⁰ Ellen White, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 52.

võimalust ja soovi õppida, energiat ja jõudu, millega tööd tehakse. E. White mõistis samuti, et olles pidevas kontaktis inimestega, ei piisa ainult haridusest. Ta kirjutab: “See, kes töötab inimestega, vajab korralikkust, intelligentsust, ettevõtlikkust, energiat ja taktitunnet.”³¹ Ellen White arvas, et selliste omadustega inimene saavutab alati suurt autoriteeti, mis aitab teda evangeeliumi levitamises.

Pastori päris pikas ülesannete nimekirjas mainib E. White ka jutlustamist. Jutlustamine oli tema mõistes üks olulisematest pastori ülesannetest ja see pidi alati algama Piibli lugemisest. Ta kirjutab üsna rangelt ja kriitiliselt nendest, kes ei kasuta oma aega, et suhelda Jumalaga läbi Piibli lugemise. Ta kirjutab: “Taevas häbeneb eriti neid, kes püha kantslisse kutsutuna ei püüa anda endast parimat.”³² Anda endast jutlustamises parimat, tähendas tema jaoks eraldada suhtlemiseks Jumalaga kõige paremat aega, mis inimesel päeva jooksul oli. Ta mainib et kahjuks paljud eelistasid lugeda ajalehti, ajakirju, raamatuid, jättes tähelepanuta Piibli uurimise. Ta kirjutab: “Pastoraalne töö nõuab eneseohverdust.”³³ E. White arvas, et need, kes täidavad vastutustundlikku karjaseteenistust, peavad näitama, et nad on sellele teenistusele täielikult pühendunud. Seda saab näidata oma eluga ja ka läbi jutlustamise.

Kirjutades pastoritööst, pastori mõjust kogudusele ja raskustest, mis töös inimestega võivad tekkida, mainib E. White Jeesuse sõnu “Mina olen hea karjane” (Jh 10:11). Ta võrdleb pastorit karjasega ja ütleb, et hea pastor võtab eeskujutähtsust Jeesuselt ja püüab olla alandlik ning vagane, mis on eriti tähtis konfliktide lahendamisel. “Pastoril ei ole õigust valitseda tema hoolde usaldatud karja üle ega näidata keiserlikke kombeid, vaid ta on kohustatud olema talle eeskujuks ja näitama teed igavikku. Kristuse eeskujul peaks ta palvetama tema hoolde usaldatud inimeste eest, kuni ta näeb, et tema palvetele vastatakse.”³⁴

Koguduse karjatamine ei tähendanud Ellen White'i jaoks ainult hoolekannet, jutlustamist vms. Karjatamise all mõistis ta samuti kaasatust ühisesse töösse. Ta kirjutab: “Kus täna töötab üks inimene, peaks neid olema üle tuhande.”³⁵ Ta ei mõelnud selle all tingimata

³¹ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 70.

³² Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 281.

³³ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 41.

³⁴ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 71.

³⁵ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 210.

pastoreid, vaid kirjutas naistest ja meestest, noortest ja lastest, kes on samuti pühendunud Jumalale, kellel on tugev usk ja kes palves teevad Jumala jaoks tööd.

Noores adventkoguduses rajati palju kogudusi ja E. White kirjutas vajadusest õpetada koguduseliikmeid olema iseseisvamad. Ta ütleb: “Pastor peab arendama koguduses andeid, et jumalateenistused selles kulgeksid omasoodu.”³⁶ E. White arvas, et pastor peab eraldama osa oma tööajast inimeste õpetamisele igas koguduses, milles ta teenib. Tema arust ei olnud õige, kui pastor tegi kõike ise, rääkis kõigi eest, töötas kõigi eest. Pastor ka tol ajal ei saanud alati viibida kõikidel teenistustel ja tihti ei olnud jutlustajat, kellega pastorit asendada. E. White kirjutab: “Meie inimesed ei peaks arvama, et peavad igal hingamispäeval jutlust kuulama.”³⁷ Ta arvas, et kui hingamispäeval ei ole head jutlustajat, kes pastorit asendada oskaks, siis on mõttekas ja mõnel juhul ka kasulik pidada hingamispäevast jumalateenistust piiblitunnina. Tema jaoks oli oluline, et Piibli tõde saaks esitatud nii lihtsalt ja huvitavalt, et kõik saaksid seda hõlpsasti mõista.

Ellen White kirjutas, et pastoriid ei kuulu iseendale ega saa elada enda jaoks. Ta kirjutab pastoritest: “Jumal on neid valinud ustavateks vahenditeks misjonitöö edendamisel.”³⁸

Ellen White mängis kahtlemata olulist rolli pastori ametiülesannete kujundamisel adventismi varastel aastatel. Kuid Ellen White'i surmast on juba möödunud rohkem kui sada aastat. Seepärast vaadeldakse järgmises peatükis lähemalt pastori ametit kaasaegses adventkoguduses.

³⁶ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 398.

³⁷ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 402.

³⁸ Ellen **White**, *Пасторское служение*. Заокский: Источник жизни, 2003, 409.

6. PASTORAALNE TÖÖ KAASAEGSES ADVENTKOGUDUSES

Jeesuse Kristuse sõnad “Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud” (Mt 28:19-20) kehtivad kõigile koduguseliikmetele. Kõik on kutsutud teenima, kuid mõne jaoks on sellest saanud elukutse. Selles peatükis vaadeldakse pastoraaltööd kaasaegses adventkoguduses.

Küsimusele, kust tulevad need inimesed Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liidus, kelle jaoks teenimistöö on saanud elukutseks, on lihtne vastata. Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liidus algab pastori töö otsusest teenida nendes kogudustes, kuhu teda saadetakse. “Pastoreid ... ei valita ega määrata koguduse enda sees. Pastoreid nimetatakse ametisse liidu nõukogu poolt ja neid otsuseid on võimalik igal ajal ümber vaadata.”³⁹

6.1 Pastori ameti gradatsioon

Kaasaegse adventkoguduse pastoreid võib jaotada kolme gruppi: ordineeritud pastorid, ordineerita pastorid ja piiblitöölised. Pastori ülesandeid võib täita nii mees kui naine. Aga ülemaailmne adventkogudus ei ole veel jõudnud ühise arusaamani naispastorite ordinatsiooni osas. Seepärast naispastorite teenistust selles töös eraldi ei käsitleta.

Ordineeritud pastor. Ordinatsioon on pastori ametlik tunnustamine terve elu kestvaks teenimiseks. Ordineerimiskandidaat peab demonstreerima selliseid omadusi: vaimne kogemus, Pühakirja tundmine, teenistusülesannete täitmiseks vajalikud omadused ja teenistuse viljakus.⁴⁰ “Tänu ordinatsioonile on pastor pädev osalema kõikidel koguduslikel talitustel ja tseremooniatel.”⁴¹

³⁹ **General Conference of Seventh-day Adventists.** *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised.* Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 32.

⁴⁰ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 93-94.

⁴¹ **General Conference of Seventh-day Adventists.** *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised.* Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 32.

Ordineerimata pastor. “Et anda inimestele võimalus näidata oma kutset teenimisele, eriti hingedevoitmise vallas, antakse liidu poolt tulevastele kandidaatidele pastori tööload.”⁴² Pastori tööloaga töötaja võib jutlustada, juhtida misjonitööd ja osaleda koguduse talitustel ja tseremooniatel. Ordineeritud ja ordineerimata pastori ülesannetes on väga väike erinevus.

Piiblitööline. “Liit võib värvata piiblitöölisi osalema evangeelsetes programmides või töötama kohalikes kogudustes. /.../ Piiblitööline peab täielikult pühendama end hingedevoitmise tööle.”⁴³

6.2 Pädevused professionaalses arengus

“Pastoritena peame meeles pidama, et see, kes me oleme, on tähtsam kui see, mida me teeme.”⁴⁴ Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi poolt asutatud pastorite ühendus töötas välja seitse professionaalse pädevuse punkti, mida iga pastor peab endas kasvatama.⁴⁵ Need on: *Kristuse järgija, eluaegne õppija, innustav juht, Jeesuse jüngrite looja, uute suhete looja, innustav suhtleja, hea administraator.* Nendele omadustele püütakse antud alapeatükis leida selgitus ja põhjendus.

Kristuse järgija

Selle töö sissejuhatuses on sõnad Johannese evangeeliumist, kus Jeesus lühidalt ütleb Peetrusele, mida teha. Samal päeval ütles Jeesus Peetrusele veel midagi: “Sina järgne mulle!” (Jh 21:22) Pastori töös on keeruline või isegi võimatu juhatada kedagi kohta, kuhu isiklikult pole jõutud. Pidev suhe Loojaga on kõige tähtsam pastori töös. Kuid pastoril tuleb meeles pidada, et “evangeeliumiteenistus ei muuda neid teistest kõrgemaks.”⁴⁶

Üheks keeruliseks ülesanneks pastori töös võib olla inimeste armastamine. Jeesus ütles: “Sellest tunnevad kõik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate” (Jh 13:35). Kuid

⁴² **General Conference of Seventh-day Adventists.** *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised.* Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 33.

⁴³ **General Conference of Seventh-day Adventists.** *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised.* Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 33.

⁴⁴ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 10.

⁴⁵ **Ministerial Association of General Conference of Seventh-Day Adventists,** *Competencies for Professional Development* [<https://ted.adventist.org/wp-content/uploads/2016/08/7-Ministerial-Competencies-brochure.pdf>]

⁴⁶ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 15.

pastorid seisavad tihti silmitsi inimestega, kellelt tuleb kriitikat ja vastupanu, kes ei soovi käituda vastavalt Kristuse sõnadele. Pastori käsiraamat ütleb selle kohta: “Isegi halvad, ebaviisakad inimesed võivad muutuda, kui keskendute mitte nende tegemistele, vaid nende tegude motiividele. Igal inimesel tuleb mõnikord toime tulla solvangute, kriitika ja valesüüdistustega. Oskus siiralt andestada neile, kes sulle haiget tegid, on kristliku armastuse tõeline proovikivi.”⁴⁷

Eluaegne õppija

Pastor on kutsutud isiklikult investeerima oma täiendõppesse ja julgustama oma kogudust saama õppivaks kogukonnaks, väärtustades kristlikku haridust. “Õilsam motivatsioon arendada oma professionaalseid omadusi /.../ on saada selleks, kelleks oled Jumala poolt loodud.”⁴⁸

Gary Chapman koostöös Paul White’iga kirjutas raamatu “Tunnustamise viis keelt töö”, mis on kõigepealt mõeldud ärimaailmale, aga ka pastor leiab sealt kasulikku. Raamatu autorid ütlevad: “Loomu poolest kaldume kõik rääkima omaenda tunnustamise keelt. /.../ Esimene samm juhi või kolleegina oma nõrgast kohast üle saamisel on selle teadvustamine.”⁴⁹ Paulus ütleb oma esimeses kirjas Timoteosele: “Pane tähele iseennast ja õpetust, jää kõigesse sellesse püsima, kui sa seda teed, siis sa päästad enda ja need, kes sind kuulavad.” (1Tm 4:16) Eluaegne õppija ei otsi ainult uusi teoloogilisi teadmisi, vaid otsib ka iseenda kalduvusi ja nõrkusi, et neid Jumala abiga parandada.

Innustav juht

Innustava juhi eesmärgiks peab saama potentsiaalsete juhtide tuvastamine ja nende juhendamine. Nende õppeprotsessis peab delegeerima neile asjakohaseid ja vastutust nõudvaid ülesandeid. Aga see on võimalik ainult siis, kui juhil on olemas visioon. Bill Hybels oma raamatus “Julge juhtimine” nimetab visiooni juhi kõige tugevamaks relvaks maailma muutmisel: “Visioon on kütus, millega juhid liiguvad. See on energia, mis loob tegutsemise. See on tuli, mis süütab kire järgijates. See on selge üleskutse, mis hoiab alal keskendunud

⁴⁷ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 25.

⁴⁸ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 65.

⁴⁹ Garry **Chapman**, Paul **White**, *Tunnustamise viis keelt töö*. Tallinn: Allika kirjastus, 2014, 80-84.

pühendumise aasta teise järel, läbi aastakümnete, kui inimesed teenivad järjekindlalt ja ohvrimeelselt Jumalat.”⁵⁰

Aga ainult visioonist ei piisa, pastoril tuleb inimesi veenda, et ta oskab neid juhtida. Juhtimine ei ole positsioon või kõlav ametinimetus. John Maxwell kirjutab oma raamatus “Juhtimise viis taset”: “Positsioon on ainus tase, mille saavutamiseks ei ole vaja võimekust ega pingutusi. Igäüks võidakse määrata mingile positsioonile.”⁵¹

Jeesuse jüngrite looja

Meie kui koguduse juhtide suurim aare on inimesed. Jumal usaldas neid meile kui tema karja. Iga pastori kohus on töötada nende päästmise nimel. Selle olulise ülesande täitmiseks on tähtis võita inimeste usaldus. Oskus teadlikult ja kiiresti usaldust luua ning usaldusväärne olla on iga juhi üks olulisemaid oskusi. “Usaldus sõltub kahest asjast: iseloomust ja pädevusest. Iseloomu alla kuuluvad sinu ausus, motiiv, sinu kavatsused teise inimese suhtes, pädevuse alla sinu võimed, oskused, tulemused ja saavutused. Mõlemad on eluliselt tähtsad.”⁵²

Oluline on, et pastor saab Jeesuse jüngrite loojaks, kui ta toidab ennast vaimuliku toiduga. “Kui me lakkame olemast Piibli inimesed, oleme eksinud ja meie missioon on ebaõnnestunud.”⁵³

Uute suhete looja

Kui pastor peab ennast Jeesuse kui hea karjase (Jh 10:11) järgijaks, siis ta tegeleb pastoraalhoolduse, igapäevaste kohtumiste, tahtlike külaskäikude, vaimse nõustamise, eestpalvetega jne, ta loob ja kasvatab positiivseid suhteid. “Kvaliteetsed suhted on veel üks eduka pastoraalse teenistuse võti. /.../ Hea juht hindab häid lähedasi suhteid oma meeskonnaga.”⁵⁴

Kuid mitte ainult meeskonnaga lähedased suhted ei ole need, mis on pastoraalses töös olulised. Külastades koguduseliikmeid ja oma meeskonnaliikmeid, on pastoril võimalus

⁵⁰ Bill **Hybels**, *Julge juhtimine*. Tallinn: Allika kirjastus, 2017, 33.

⁵¹ John **Maxwell**, *Juhtimise viis taset*. Tallinn: Allika kirjastus, 2017, 12.

⁵² Stephen **Covey**, Rebecca Merill, *Usalduse kiirus*. Väike vanker, 2007, 44.

⁵³ **General Conference of Seventh-day Adventists**. *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised*. Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 143.

⁵⁴ Jonas **Arrais**, *Требуется хороший пастор*. Заокский: Источник жизни, 2013, 71.

saada tuttavaks ka nende sugulastega. “Iga meie pastoraalne külastus on võimalus ilmutada inimestele Jumala armastust, säästmata aega, tähelepanu ja armastavat hoolt.”⁵⁵

Innustav suhtleja

Jutlustamine ja avalikud ettekanded on pastori kaks peamist vahendit erinevate inimestega suhtlemiseks. Pastor peab lihvima oma oskusi evangeeliumi edastamiseks usklitele, otsijatele ja ilmalikele inimestele. Garmin Gallo oma raamatus “Talk like TED” uurib eduka esitluse saladusi ja kirjutab: “Suurepärane esitus nõuab meeskonda, inimesi, kes pakuvad oma nõu, panust ja oskusi.”⁵⁶ Tavalisel pastoril ei ole sellist ressursi, tal on vaid üks-ühele aeg Piibliga oma jutlusi valmistades. Kuid Gallo annab oma raamatus ühe hea nõuande, mida iga pastor võib kasutusele võtta, et tema jutlused oleksid kaasahaaravad, veenvad ja meeldejäävad. Gallo kirjutab: “Kaheksateist minutit on esitluse jaoks ideaalne aeg. /.../ Kui sundida kõnelejaid, kes on harjunud 45 minutit rääkima, vähendama seda 18-ni, paned nad tõsiselt mõtlema, mida nad öelda tahavad.”⁵⁷

Hea administraator

Hea administraator haldab tõhusalt nii enda kui ka koguduse ressursse, moodustades meeskonna ja jagades asjakohaselt vastutust. Tänapäeval on tohutu hulk kirjandust, mis aitab pastoril kasvada ja arendada oma oskusi. Aga kui võimalused on piiratud, siis on mõned tähtsamad kui teised: “Igal pastoril peab olema minimaalselt kolm raamatut: koguduse käsiraamat, pastori käsiraamat, kogudusevanema käsiraamat.”⁵⁸

Iga pastor, eriti kui tal on rohkem kui üks kogudus, puutub kokku ajapuuduse probleemiga. Paulus ütleb kirjas efeslastele: “Vaadake siis hoolega, kuidas te elate: mitte nagu arutud, vaid nagu targad, kasutades aega õigesti, sest päevad on kurjad.” (Ef 5:15-16) Pastori käsiraamat

⁵⁵ Jonas **Arrais**, *Требуется хороший пастор*. Заокский: Источник жизни, 2013, 115.

⁵⁶ Garmin **Gallo**, *Talk like TED. The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds*. New York: Martin's Press, 2014, 1.

⁵⁷ Garmin **Gallo**, *Talk like TED. The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds*. New York: Martin's Press, 2014, 184.

⁵⁸ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 9.

soovitat: “Ilma pikaajalise planeerimiseta ei saa te teada, kui hästi olete oma aega juhtinud. /.../ Rahulolutunnet pakub vaid planeerimine.”⁵⁹

Järgmises peatükis vaadeldakse pastori ametiga seotud nüansse praktilise poole pealt. Seal võetakse kokku ja visualiseeritakse küsitluste vastused, võrdlused ja analüüsid, mis kajastavad SPAKELi sees pastoraaltöö ülesannetest sageli erinevat arusaama koguduseliikmete ja pastorite vahel.

⁵⁹ Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня. Заокский: Источник жизни, 2010, 29.

7. KÜSITLUSTELE SAADUD VASTUSTE ANALÜÜS

Nagu sissejuhatuses mainitud, viidi selle töö käigus läbi kolm küsitlust. Esimene küsitlus oli mõeldud SPAKELi koguduseliikmetele. Sarnasele küsitlusele vastasid ka SPAKELi pastorid. Kuna need küsitlused olid läbi viidud 2019. aastal enne COVID-19 pandeemiat, siis aastal 2022 paluti SPAKELi pastoritel vastata lisaküsimustele, mis keskendusid sellele, kuidas oli muutunud pastoraalne töö COVID-19 pandeemia ajal.

Selles peatükis on välja toodud küsitlustele saadud vastused, nende otsene võrdlus ja analüüs. Peatüki lõpus on lühike kokkuvõte küsitluse eelistest ja miinustest, mida sai selle töö käigus leida.

7.1. Küsitlustele vastanute andmed

Koguduseliikmetele mõeldud küsitlusele vastas 51 naist ja 13 meest, mis ei ole üllatav, arvestades, et kaks kolmandiku SPAKELi liikmetest on naised. Samuti selgus küsitluse käigus, et vastanutest oli ainult kaks vene rahvusest inimest ja kaks inimest märkasid oma rahvuseks “muu”. Arvestades fakti, et umbes kakskümmend protsenti SPAKELi liikmetest on venekeelsete koguduste liikmed, on kahju, et venekeelsed koguduseliikmed ei näidanud aktiivsust. Seda, kas probleemiks oli küsitluses kasutatud eesti keel või mõni muu põhjus, tasuks uurida.

Üle poole nendest, kes vastasid koguduseliikmetele mõeldud küsitlusele, olid vanuses 16-35 (Diagramm 1), neid oli 34 inimest. Pastoritele mõeldud küsitlusele (2019. a) vastas 10 pastorit, nende seas 4 inimest vanuses 16-35, veel neli inimest vanuses 36-50 ja kaks inimest vanuses 51-65.

2022. aastal läbi viidud küsitluses võttis osa 10 pastorit. Kuna tegu oli täiendava küsitlusega, vastanute andmeid ei küsitud, aga on teada, et pastorete koosseis on kolme aasta jooksul osaliselt muutunud.

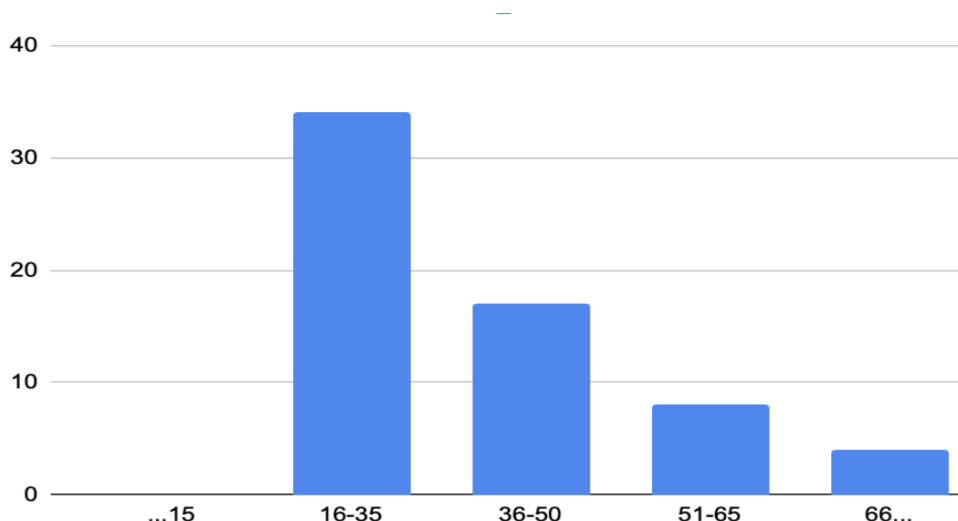

Diagramm 1. Koguduseliikmetest vastanute vanus. *Allikas: Autori koostatud.*

Ankeedis oli küsitud koguduses oldud aega. Rohkem kui pool koguduseliikmetele mõeldud küsitlusele vastanutest on olnud koguduseliikmed 10-30 aastat, mis on piisavalt pikk periood, et näha rohkem kui ühe pastori tööd ja olla võimeline kaasa lööma koguduse töös, mis omakorda annab parema ülevaade ka pastori ülesannetest ja koguduse vajadustest.

Pastorite seas (2019. a küsitluse järgi) koguduseliikme staatuses oldud aeg oli üsna erinev, alates 5 aastast kuni 41 aastani. Neli pastorit on olnud koguduseliikmed 1-20 aastat ja kuus pastorit on olnud koguduseliikmed 21-41 aastat järjest.

Koguduseliikmetel oli palutud märkida, kas nad on mõne pastori sugulased. Selgus, et 12 inimest 64-st on SPAKELis töötava pastori sugulased. Nende hulgas oli: 3 abikaasat, 5 last, 1 vend/õde, 2 isa/ema, 1 lapselaps. Loodetavasti annab see küsitlustes parema tulemuse, kuna pastori sugulased peaksid paremini teadma nii koguduse kui ka pastoraaltöö nüansse.

7.2. Pastorite töögraafik ja ülesanded

Esimene küsimus töögraafiku kohta oli: “Mitu tundi nädalas peaks pastor tööd tegema?” Koguduseliikmetest 40 inimest vastasid, et pastorele peab kehtima riiklik norm - 40 tundi nädalas. 9 inimest ütlesid, et pastori töötundide arv võib olla väiksem kui 40 tundi.

Pastorite arvamus sama küsimuse kohta jagunes pooleks, 5 pastorit arvasid, et nende töö maht peab olema 40 tundi nädalas ja teised viis arvasid, et see võib olla rohkem kui 40 tundi nädalas. Tuleb välja, et pastoriid soovivad teha rohkem tööd, kui koguduseliikmed neilt

ootavad. Kuid samas tuleb märkida, et 7 pastorit 10-st mainisid et nad ei pea hoolikalt arvestust oma töötundide üle.

Küsitlustes oli küsitud ka pastori vaba aja kohta. Koguduseliikmed oma enamuses lubaksid pastoril puhata kaks päeva nädalas (Diagramm 2). Kuid enamus pastoreid vastasid, et eraldavad puhkuse jaoks ainult ühte päeva nädalas (Diagramm 3). Tundub, et pastorid on enda suhtes natuke rangemad kui koguduseliikmed seda sooviksid. Tekib küsimus pastoreid läbipõlemise kohta. Kui pastor põleb läbi ja ta ei suuda varasemas tempos oma tööd jätkata, kas see ei juhtu vähese puhkamise pärast? Koguduseliikmete poolt laekus ka mõni ebaselge kommentaar antud küsimusele. Näiteks: “Pastori elu ongi vaba aeg”, “Iga päev natuke aega enda ja oma pere jaoks”, “Tahaks öelda, et pastor on nagu lapsevanem, aga nii ei ole vist tegelikult õige”.

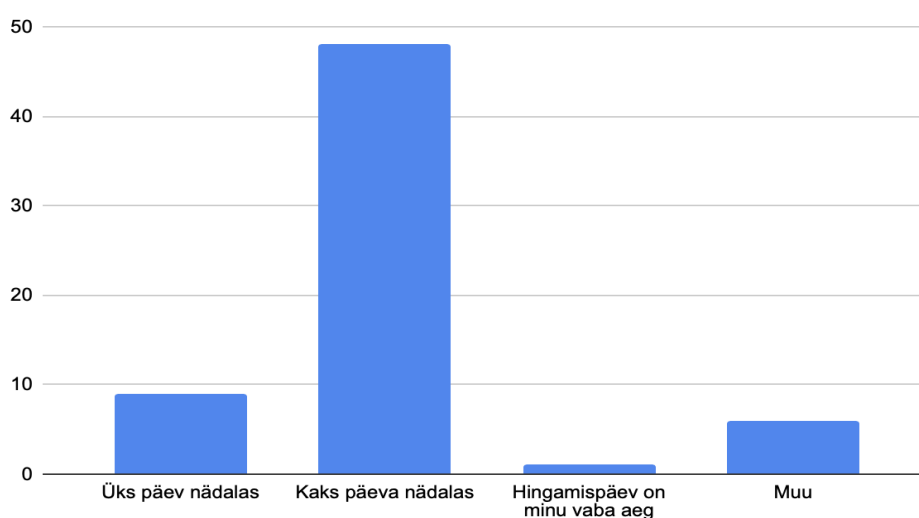

Diagramm 2. Küsimus puhkepäevadest koguduseliikmete ankeedist. *Allikas: Autori koostatud.*

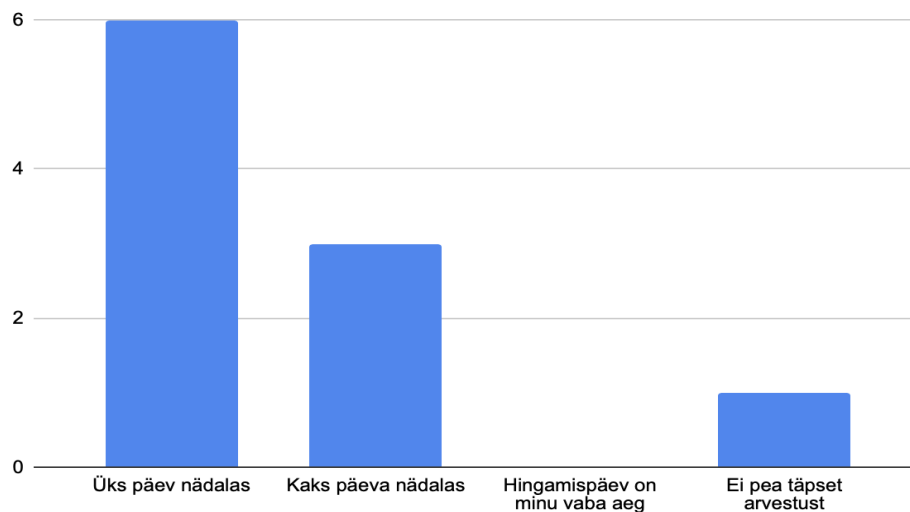

Diagramm 3. Küsimus puhkepäevadest pastorite ankeedist. *Allikas: Autori koostatud.*

NB! Aastal 2022 küsiti pastoritelt: “Kuidas muutus sinu tööaja maht COVID-19 pandeemia ajal?” (Diagramm 4). Oli võimalus valida mitu varianti:

- Töömaht ei muutunud
- Tegin tavalisest rohkem tööd
- Tegin tavalisest vähem tööd
- Muu

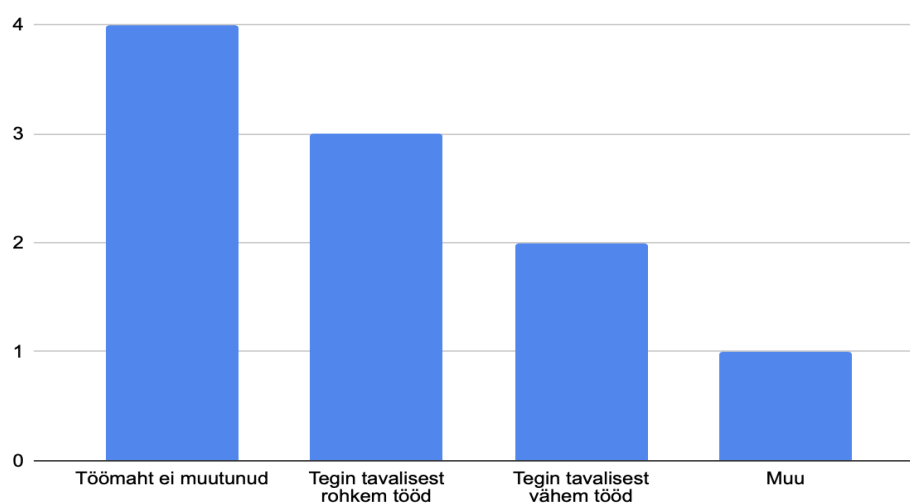

Diagramm 4. Küsimus pastorite tööaja muutustest pandeemia ajal. *Allikas: Autori koostatud.*

NB! Aastal 2022 küsiti pastoritelt: “Kui palju vaba aega sul oli COVID-19 pandeemia ajal?” 7 inimest 10-st vastasid, et nad ei pidanud täpset arvestust, mis võib olla ohtlik märk sellest, et kaugtöö juures on raske eristada tööpäeva vabast päevast.

Ühes küsimuses paluti valida kaks kõige tähtsamat asja, millega pastor peaks oma tööädala jooksul tegelema ja selleks pakuti erinevaid variante. Etteantud vastustevalik oli selline:

- administratiivne töö kontoris
- koguduseliikmete külastamine
- raamatute lugemine
- evangelism
- koguduse hoone korrashoidmine või selle sisustuse remontimine
- jutluse valmistamine
- töö koguduse tööharudega
- jumalateenistuste korraldamine
- piiblitundide/seminaride ettevalmistamine ja läbiviimine
- muu

Koguduseliikmete seas (Diagarm 5) oli kõige tähtsamaks valitud “Koguduseliikmete külastamine” ja kõige vähem hääli sai vastus “Koguduse hoone korrashoidmine või selle sisustuse remontimine”. Kuigi eesmärgiks ei olnud uurida koguduseliikmete külastatavust, oleks huvitav teada, miks just selline vastus sai kõige populaarsemaks. Kas koguduseliikmed tunnevad, et neid ei külastata piisavalt, või nad lihtsalt hindavad seda osa pastoraalsest tööst kõige rohkem?

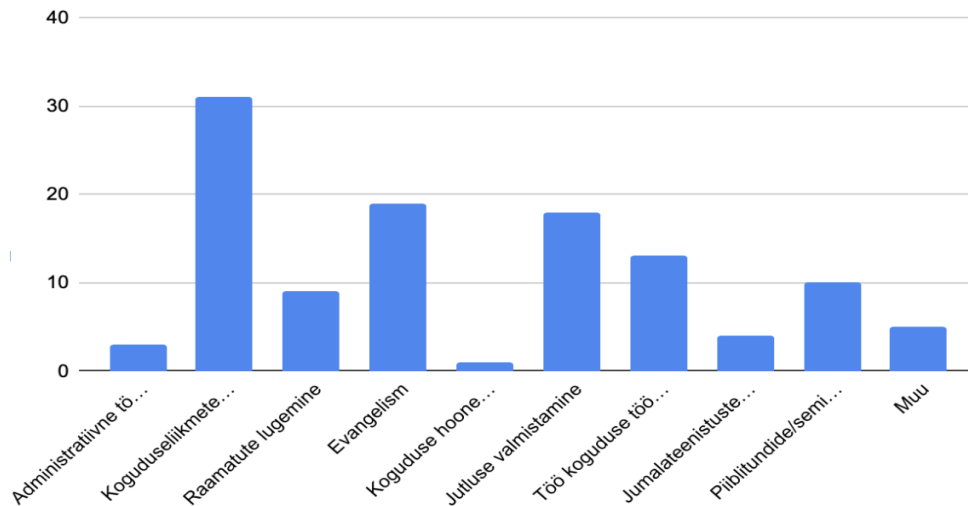

Diagramm 5. Pastori kõige tähtsamad ülesanded nädala jooksul. Küsitlus koguduseliikmetele. Allikas: Autori koostatud.

Pastorite seas (Diagramm 6) sai esimesele kohale valitud “Evangelism” ja kõige vähem tähelepanu said vastused “Koguduse hoone korrashoidmine või selle sisustuse remontimine” ja “Jumalateenistuste korraldamine”. Koguduseliikmed ja pastoriid ühiselt hääletasid selle poolt, et koguduse hoone korrashoidmine ei ole pastori töös üldsegi oluline ülesanne. Evangelismi vajadust hindasid koguduseliikmed üsna kõrgelt, kuid siiski ei pannud seda esikohale, nagu seda tegid pastoriid. Koguduseliikmete külastamist tähtsuse järjekorras hindasid pastoriid oluliselt vähem võrreldes koguduseliikmetega. Ja piiblitundide/seminaride ettevalmistamisele pühendaksid pastoriid rohkem aega võrreldes koguduseliikmete arvamusega.

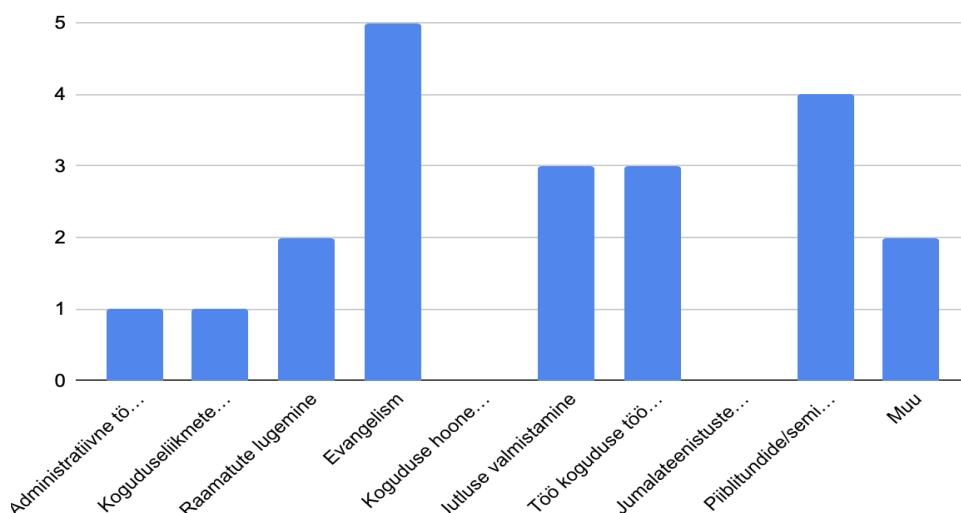

Diagramm 6. Pastori kõige tähtsamad ülesanded nädala jooksul. Küsitlus pastoritele. *Allikas: Autori koostatud.*

Võib järeldada, et pastoriid tihti tegelevad asjadega, mida koguduseliikmed neilt ei oota. Kuid peab meeles pidama, et pastori tööandja on SPAKEL, mitte kohalik kogudus. Ja seepärast võib öelda, et pastori tööülesannete valikut mõjutab SPAKEL, mitte koguduseliikmed. Aga koguduseliikmetel on küll olemas õigus teada oma pastori tööst rohkem, isegi siis kui neil ei ole õigust seda tööd otseselt mõttes suunata.

NB! Aastal 2022 küsiti pastoritelt: “Kuidas mõjutas COVID-19 pandeemia koguduseliikmete külastamist sinu töögraafikus?” (Diagramm 7). Küsimusele oli pakutud valik vastustevariante:

- Küllastasin koguduseliikmeid varasemast sagedamini
- Küllastasin koguduseliikmeid varasemast harvemini
- Ei küllastanud üldse
- Muu

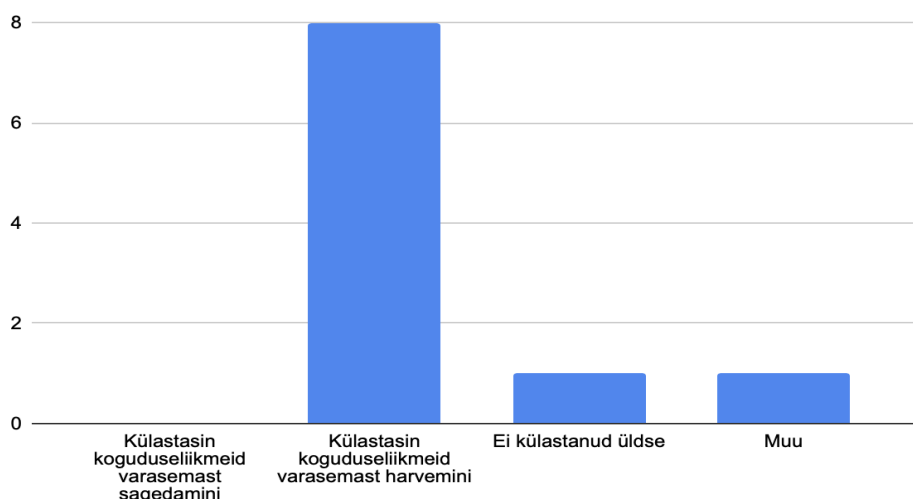

Diagramm 7. Koguduseliikmete külastamine Covid-19 pandeemia ajal. *Allikas: Autori koostatud.*

Juba aastal 2019 andsid koguduseliikmed märku, et soovivad pastorit enda juures sagedamini näha ja pastorid ei arvanud, et see oleks eriti vajalik. Nüüd aastal 2022 on külastamise regulaarsus veelgi langenud. Jääb loota, et pastorid said telefoni ja interneti teel suhelda suurema inimeste arvuga võrreldes pandeemiaeelse perioodiga. Aastal 2022 küsitud küsimusele: “Kui aktiivselt kasutasid koguduseliikmetega suhtlemisel sidevahendeid (telefon, Zoom vms)?” vastasid pastorid ükshäälselt, et kasutasid sidevahendeid koguduseliikmetega suhtlemisel oluliselt sagedamini.

NB! Aastal 2022 küsiti pastoritelt: “Millised olid peamised tööülesanded, millega tegelesid isolatsiooniperioodil, kui kirikud olid kinni?” Pastorid arvasid üksmeelselt, et nende tööülesanded olulisel määral ei muutunud, kuid muutus nende täitmise viis, hakati rohkem kasutama telefoni ja interneti. Külastamist asendasid videokõned, jumalateenistused toimusid vahepeal interneti vahendusel jne.

Oli küsimus pastori vabatahtliku töö kohta (teadmiseks: kõik SPAKELi pastorid saavad oma töö eest palka). Koguduseliikmetelt oli küsitud: “Kas pastor peaks oma vabal ajal tegema koguduses vabatahtlikku tööd, nagu teised koguduseliikmed teevad?” Ja pastoritelt oli küsitud, kas nad seda ka teevad. Vastused olid järgmised. Koguduseliikmete seas valisid 39 inimest 64-st oma vastuseks “jah” või “pigem jah”. Pastorid toetasid seda ükshäälselt, valides “jah” või “pigem jah”.

Kuna adventistid rõhutavad hingamispäeva pühitsemise tähtsust ja adventismis on olemas eraldi doktriin hingamispäeva pühitsemise kohta, siis koguduseliikmetelt ja pastoritelt küsiti, kas pastori jaoks on hingamispäev tööpäev või tavaline hingamispäev, nagu kõikide teiste jaoks (teadmiseks: mõni pastor on sel päeval hõivatud hommikust õhtuni, kui näiteks peab samal päeval kahes või enamas kohas jumalateenistust pidama). Koguduseliikmete seas 38 inimest 64-st vastasid, et see on “tööpäev”, ja 12 arvasid, et see on “tavaline hingamispäev”, mis annab märku, et viimased mõistavad jutlustamist ja muude pastori kohustuste täitmist hingamispäeval vabatahtliku tegevusena.

Pastorid arvasid sarnaselt enamusele koguduseliikmetest, et see on nende tööpäev (8 inimest 10-st). Seoses sellega oleks huvitav uurida, millal ja missugust vabatahtlikku tööd pastoriid teevad, kui isegi hingamispäeval nad teevad tööd.

7.3. Pastori elukutsest

Pastoritelt ja koguduseliikmetelt oli palutud oma sõnadega vastata kahele küsimusele pastori elukutse kohta. Nimelt mis on pastoraaltöös kõige parem ja kõige raskem osa.

Mõeldes kõige raskemale osale, koguduseliikmed enamasti mainisid suhteid inimestega, raskusi teiste innustamisel, konfliktide lahendamist. Oli ka kummalisi vastuseid. Näiteks: “Kõigile meele järgi olemine”; “Kui sa teed kogu südamega tööd, aga sinu oma kaastöölised ei mõista ja ei toeta sind”, “Jääda kannatlikuks ka siis, kui enda meelest oled teinud parima, aga sind koheldakse kui kurjategijat”.

Pastorite vastustest võib järeldada, et kõige raskem osa nende jaoks on inimestega (koguduseliikmed, ühiskond) suhtlemine ja kolimine ühest kogudusest teise. Mõned muretsema panevad vastused pastoritelt: “Vastata kirjutamata nõuetele”, “... inimeste poolt aktsepteerimiseks kulub rohkem aega, kui üks tööperiood kestab”.

On kahtlane, et koguduses, mille liikmeskond on pikka aega kahanenud, ei maininud keegi koguduse kasvu eesmärki. Võib juhtuda, et koguduseliikmed ja pastoriid on koguduse kahanemisega leppinud.

Kõige paremaks osaks vastavalt koguduseliikmete vastustele võib nimetada järgmisi asju: töötamine koos Jumalaga ja Jumala heaks, töötamine usklikus kollektiivis, pastoraaltöö mitmekülsus ja töötasu Jumala riigi jaoks tehtud töö eest.

Olid ka ootamatud vastused. Näiteks: “Et jutluse eest saab palka”, “Suur hulk potentsiaalseid vabatahtlikke”, “Ei olegi, kõik väga raske”, “Saab teistest sagedamini osaleda pulmapidudel”, “Väga palju vaba aega”.

Enamik pastoreid mainis, et kõige parem osa nende töös on võimalus pakkuda inimestele lootust ja lohutust (osaleda inimeste päästmise töös) ja teine pastorate seas kõige populaarsem vastus oli: võimalus õppida ja areneda.

7.4. Muud pastoraalse tööga seotud küsimused

Küsitlustes oli ka üks ebaõnnestunud küsimus. Koguduseliikmed ja pastoriid pidid valima etteantud nimekirjast ühe omaduse, mida nad peavad kõige olulisemaks pastori puhul.

- Kristuse järgija
- eluaegne õppija
- innustav juht
- Jeesuse jüngrite looja
- uute suhete looja
- innustav suhtleja
- hea administraator
- muu

Koguduseliikmete seas 37 inimest 64-st valisid oma vastuseks “Kristuse järgija”, sama valisid ka 8 pastorit 10-st. Need omadused töötas välja pastorate ühenduse osakond ja need on mõeldud selleks, et iga pastor töötaks selle nimel, et omandada kõiki seitsset omadust. Ebaõnnestunud on see küsimus seepärast, et vastus “Kristuse järgija” on antud valikust väga etteaimatav. Ei ole üllatav, et koguduseliikmete ja pastorate valik sai just selline (Diagramm 8).

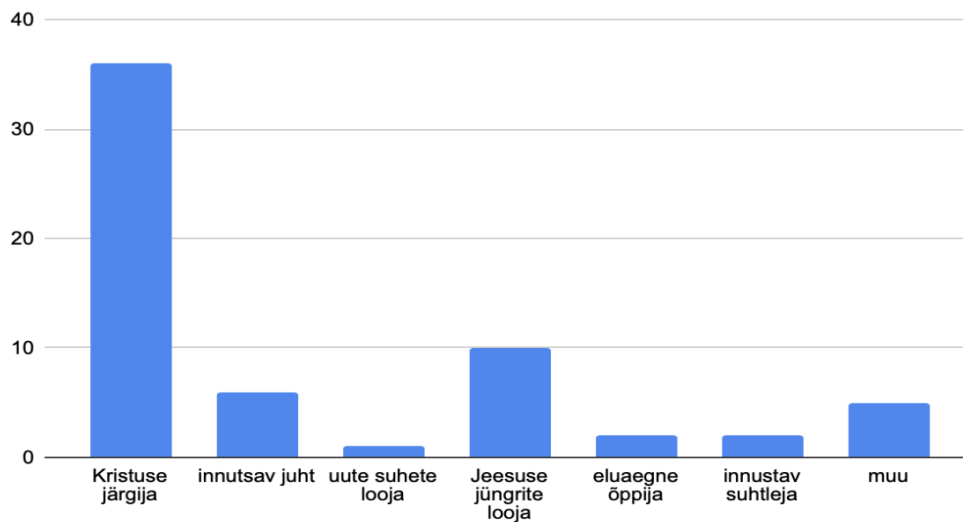

Diagramm 8. Kõige olulisem pastori omadus. *Allikas: Autori koostatud.*

Veel üks küsimus oli “Kuidas mõjutab pastoraalne töö pastori pereliikmeid?” (Diagramm 9).

Küsimusele oli pakutud vastusevariante:

- Nad saavad koguduses liiga palju tähelepanu
- Pastor on kogu aeg hõivatud ja pere jääb lapsevanemast/abikaasast ilma
- Pastori pered on kõige õnnelikumad ja eeskujulikumad
- Usun, et pastoraalne töö ei mõjuta pastori pereliikmeid ei negatiivselt ega positiivselt
- Muu

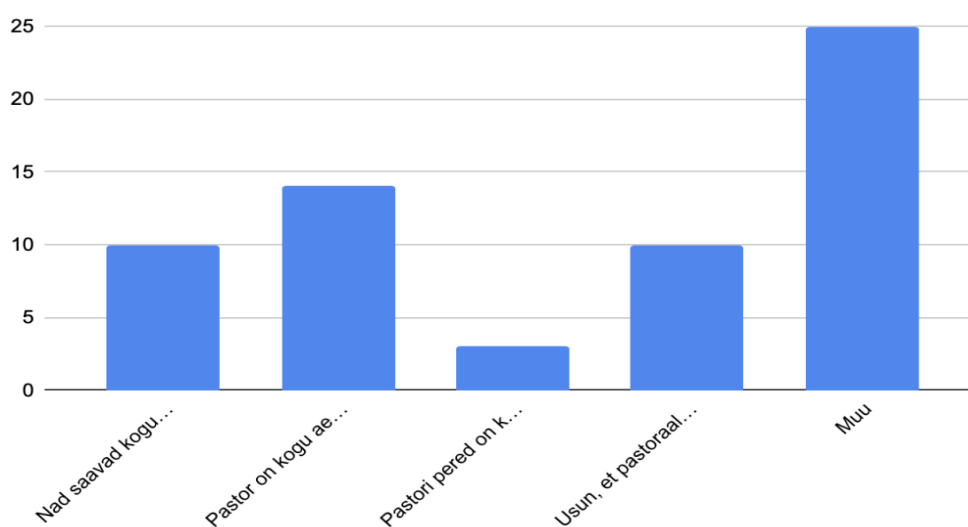

Diagramm 9. Pastoraalse töö mõju pereliikmetele. Küsitlus koguduseliikmetele. *Allikas: Autori koostatud.*

Viimasel diagrammil (Diagramm 9) on näha, et suurem osa koguduseliikmetest valisid variandi “muu”. Põhjuseks võib olla see, et nad ei olnud lõpuni kindlad oma arvamuses või oli see nii-öelda “valus küsimus”. Kommentaariks vastusele “muu” kirjutati palju huvitavat. Siin on mõned näited:

- Lastest eeldatakse ka pastoriks hakkamist, eriti kui nad on juba suuremad.
- Pastori naisele on teinekord väga kõrged ootused ...
- ... On oht, et pastori enda pere jääb koguduse kõrval tahaplaanile või on ootused pastori pereliikmetele liiga kõrged, põhjustades psüühilisi pingeid, samas võib Jumal õnnistada pastori peret eriliselt, kui koguduse teenimine on perekonna ühine töö ja huvi.
- Igal juhul on see igas peres erinev ja sõltub isikuist ja kindlasti ka kogudusest, millega pastoripere seotud. Mõnes koguduses vaja rohkem panustada, aga kindlasti pole see raskem kui koguduseliikmetest vabatahtlikud, kes 40 tundi nädalas tegelevad millegi muuga ja vaba aega kasutavad koguduse juures tegelemiseks.
- Eks ta seab omad väljakutsed.
- Pastoraalne töö haarab oma rõõmudesse ja muredesse kogu pastori perekonna.
- Pastori pereliikmed saavad küll koguduses rohkem tähelepanu kui mõni teine perekond, kuid see ei peaks nende elu segama.
- Oleneb, kas ja kuidas teisi pereliikmeid rakendatakse ja kas nad ise tahavad rakendust.
- Oleneb, kes kui palju laseb ennast mõjutada.
- Pastori perel võib olla lisasurve ühiskonna poolt.
- Usun, et see EI PEAKS mõjutama. Samas tean, et sõltuvalt kohaliku koguduse "minikultuurist" võib ette tulla nii pastoripere ülistamist, ekstra kritiseerimist kui ka ebaterveid standardeid.
- Pastori töö paneb lisakoorma kogu pastori perele, aga see on jumalariigi töö ja üldiselt nad teevad seda rõõmsa meelega.

Täpselt samasugusele küsimusele pidid vastama ka pastorid (Diagramm 10) ja kahjuks ainult üks vastanutest valis variandi “Pastori pered on kõige õnnelikumad ja eeskujulikumad”. Kahju on seepärast, et selle kirjaliku töö raames enam ei õnnestu selgeks teha, kas teised pastorid ei arva, et nende pered on kõige õnnelikumad, või nad ei arva, et nende pered on

kõige eeskujulikumad. Antud küsimust oleks hea jagada pooleks, uuesti küsida ja võrrelda, kuidas siis pastorid oleksid sellele vastanud.

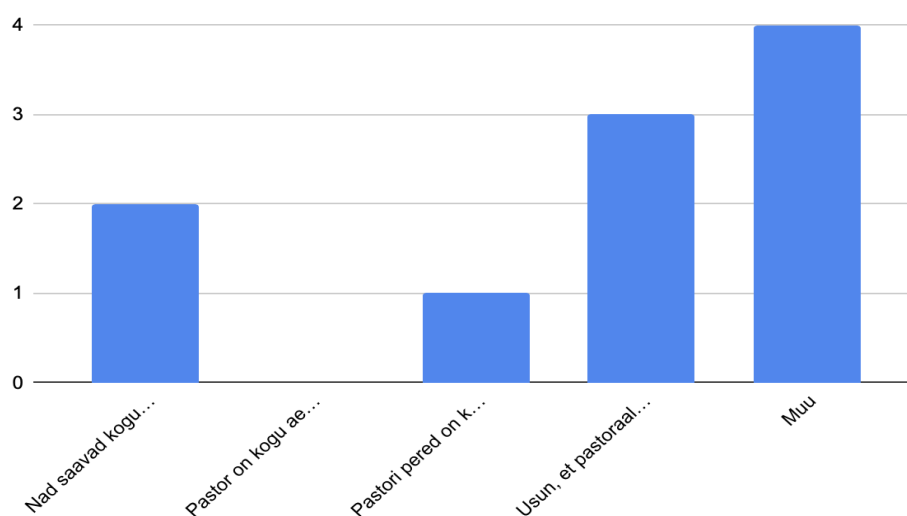

Diagramm 10. Pastoraalse töö mõju pereliikmetele. Küsitlus pastoritele. *Allikas: Autori koostatud.*

Ka pastorid kirjutasid kommentaariks vastusele “muu” nii mõndagi huvitavat. Siin on mõned näiteid:

- Hõivatus on probleem, kuid tuleb leida tasakaal, et abikaasa ei tunneks, et teda on kõrvale jäetud.
- Püüan leida piisavalt aega ka pere jaoks.
- Nii positiivselt kui negatiivselt. Tajutud ootused olla parimaks eeskujuks kõiges mõjub väsitavalt. Samuti mitteselgepiiriline teenistusaeg võib tekitada pettumust. Kuid positiivse külje pealt, lapsed on kogu aeg koguduse ellu kaasatud ja saavad loodetavasti kõige lähemalt jüngerluse koolis osaleda.
- Usun, et Jumal kannab hoolt.

Tulevikus oleks huvitav küsida pastoritelt, millisele kohale nad asetavad pereliikmeid oma elus. Loodetavasti nad ütleksid, et Jumal on nende jaoks esikohal. Aga kas kogudus või pereliikmed saaksid järgmisele kohale?

Nii pastorite kui ka koguduseliikmete küsitluste kõige viimane küsimus oli vaimuliku toetuse kohta (Diagramm 11). Koguduseliikmetelt küsiti: “Kui palju vaimulikku toetust saab sinu

koguduse pastor?” Ainult 24 inimest 64-st mainisid oma vastuses, et nad isiklikult palvetavad oma pastori ja tema pereliikmete eest. 40 inimest valisid variandi “Muu”, 5 neist kirjutasid kommentaaris “Ei tea”.

Pakutud vastuste valik oli järgmine:

- Kogudusevanem toetab pastorit ja palvetab tema eest
- Mina isiklikult palvetan pastori ja tema pereliikmete eest
- Palvegrupp hoiab pastorit oma palvetes
- Kogudus palvetab pastori eest jumalateenistusel
- Liidu juhtkond hoolitseb pastori vaimuliku tervise eest
- Pastoril on võimalus regulaarselt puhkusel käia ja hoida oma vaimulik tervis heal tasemel
- Pastor osaleb erinevatel liidu üritustel, kus ta saab vaimulikku toetust oma kolleegide ja liidu juhtkonna poolt
- Muu

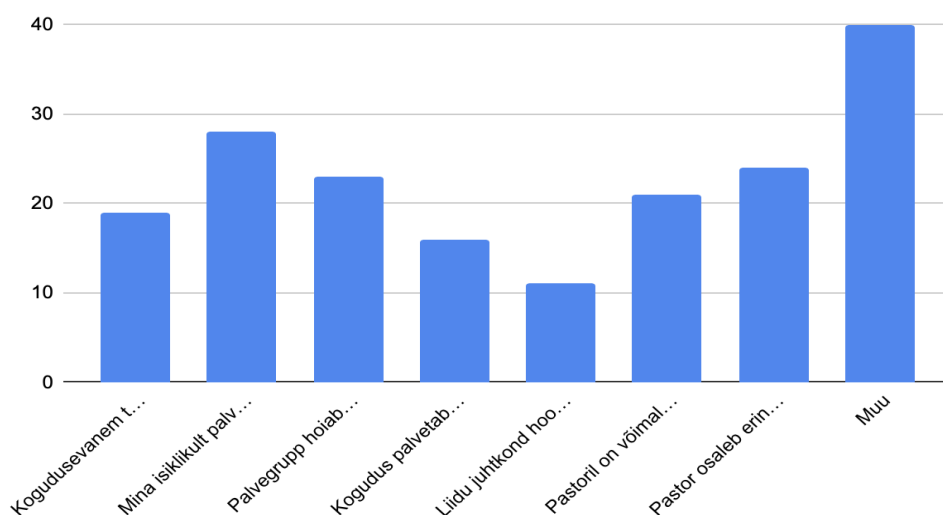

Diagramm 11. Küsimus vaimulikust toetusest koguduseliikmete ankeedist. *Allikas: Autori koostatud.*

Pastoritelt küsiti: “Kui palju vaimulikku toetust sa pastorina saad?” (Diagramm 12). Oli võimalus valida mitu varianti:

- Kogudusevanem toetab mind ja palvetab minu eest
- Palvegrupp hoiab mind oma palvetes
- Kogudus palvetab minu kui pastori eest jumalateenistusel
- Liidu juhtkond hoolitseb minu vaimuliku tervise eest
- Mul on võimalus regulaarselt puhkusel käia, et hoida oma vaimulik tervis heal tasemel
- Ma osalen erinevatel liidu üritustel, kus ma saan vaimulikku toetust oma kolleegide ja liidu juhtkonna poolt
- Muu

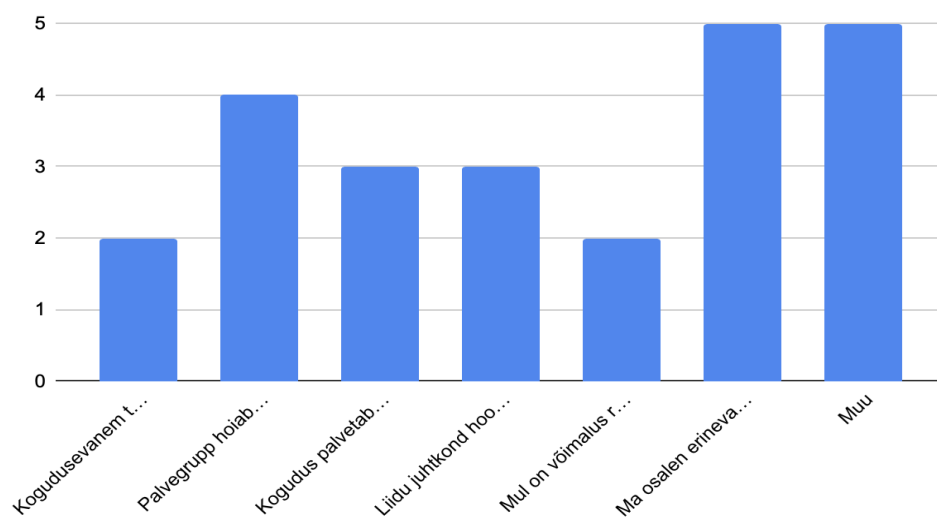

Diagramm 12. Küsimus vaimulikust toetusest pastorite ankeedist. *Allikas: Autori koostatud.*

Mõlemad, nii Diagramm 11 kui ka Diagramm 12 näitavad, et kogudusevanemate panus pastorite vaimulikku toetusse oli aastal 2019 teiste vastustega võrreldes alla keskmise taseme, kuid on lootus, et inimesed kas isiklikult või palvegruppides hoiavad pastorit oma palvetes. See võib tähendada, et pastorid ja kogudusevanemad ei räägi omavahel vaimuliku toetuse vajadusest või ei palveta koos. Kuid koguduse käsiraamat (Church manual) põhimõtteliselt ütleb, et kogudusevanem on pastori lähim abiline või nii-öelda “parem käsi”: “Kogudusevanemad peaksid suutma läbi viia koguduse teenistusi ja jumalateenistusi nii

sõnas kui ka õpetuses, kui määratud pastor ei ole kättesaadav”.⁶⁰ Seda saab saavutada ainult tihedas koostöös, mis omakorda tekitab omavahelist usaldust. Selle eesmärgi saavutamisel võiks kaasa aidata ühine pastorite ja kogudusevanemate palvetamine.

NB! Aastal 2022 küsiti pastoritelt: “Kellelt said vaimulikku toetust COVID-19 pandeemia ajal?” (Diagramm 13). Oli võimalus valida mitu varianti:

- Kogudusevanem toetas ja palvetas minu eest
- Palvegrupp hoidis mind oma palvetes
- Kogudus palvetas minu kui pastori eest jumalateenistusel
- Liidu juhtkond hoolitses minu vaimuliku tervise eest
- Mul oli võimalus regulaarselt puhkusel käia, et hoida oma vaimulik tervis heal tasemel
- Ma osalesin erinevatel liidu üritustel, kus ma sain vaimulikku toetust oma kolleegide ja liidu juhtkonna poolt
- Muu

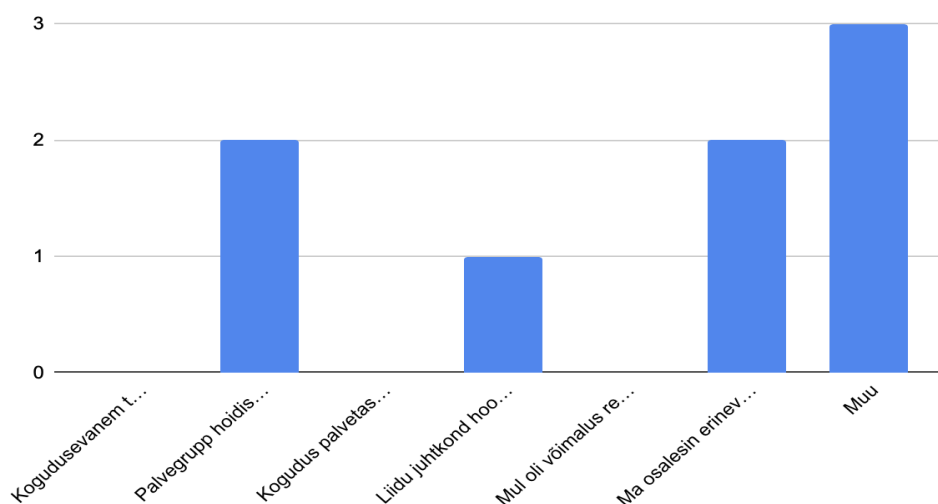

Diagramm 13. Küsimus vaimulikust toetusest 2022. a pastorige ankeedist. Allikas: Autori koostatud.

Kahjuks kolm aastat hiljem, kas COVID-19 pandeemia mõjul või muul põhjusel on pastorige ja kogudusevanemate omavahelise vaimuliku toetuse voolud tunduvalt vähenenud ja on praktiliselt nullilähedased.

⁶⁰ **General Conference of Seventh-day Adventists.** *Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised.* Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015, 73.

7.5. Kirjaliku küsitluse eelised ja miinused

Läbiviidud küsitlused on üsna põhjalikud. Kahes esimeses küsitluses oli mõlemas 23 küsimust ja kuna need olid läbi viidud mõttega neid hiljem omavahel võrrelda, siis tuli analüüsida juba 46 küsimust. Küsimuste rohke arv annab väga põhjaliku ja laia ülevaate pastoraalsest tööst ja sellest, kui erinevalt pastorid ja koguduseliikmed võivad seda näha. Aga samas ei luba küsimuste rohke arv vastuseid väga põhjalikult analüüsida. Sel põhjusel pidi valikuliselt võtma vastuseid, mida selles töös on analüüsitud ja omavahel võrreldud.

Samuti näitas antud töö, et kirjalikul küsitlusel on oma kindlad eelised ja miinused. Allpool on välja toodud küsitluse miinused ja eelised.

Kirjaliku küsitluse miinused

- Ei ole võimalust küsimust uuesti esitada, nagu näiteks suulise intervjuu käigus, kus saab oma küsimust teiste sõnadega esitada.
- Kirjaliku küsitluse puhul on raske veenduda selles, et inimesed annavad hästi läbi mõeldud vastuseid. Kirjaliku küsitluse puhul jääb välja võimalus jälgida inimese käitumist, hääle muutust, hoida silmsidet, mis omakorda võib pakkuda täiendavat informatsiooni.
- Sarnase kirjaliku töö maht ei luba kontrollida võimalust, kus üks inimene on teadlikult või teadmata küsitlusele mitu korda vastanud, mis omakorda paneks küsitluse analüüsi objektiivsuse küsimuse alla.

Kirjaliku küsitluse eelised

- On võimalus koostada lisaküsimusi, kui tekib tunne, et midagi jäi küsimata või vajab täpsustamist. Juba kasutatud infoallika kaudu on hea kommunikeerida ja intervjuueeritavatel on kergem leida vastamiseks aega.
- Kirjaliku küsitluse valmistamisel on piisavalt aega mõelda esitatavate küsimuste üle.
- Interneti teel saadetud kirjalik küsitlus annab digitaliseeritud vastuseid ja nendega on kerge tööd teha.
- Kirjalik küsitlus pakub võimaluse mitte kohtuda inimestega isiklikult, mis omakorda annab inimestele võimaluse tunda ennast mugavalt ja vastatata küsimustele vaba aja tekkimisel ja isegi tüki kaupa.

- Informatsiooni kogumine kirjaliku küsitluse kaudu lahendab geograafilise probleemi, võimaldades saata küsitlust igasse maailma nurka.
- Kirjaliku küsitluse läbiviimine COVID-19 pandeemia ajal on tervise mõttes ohutum.

8. KOKKUVÕTE

Käesoleva töö üheks eesmärgiks oli kirjeldada pastoraaltöö muutust alates Uuest Testamendist tänapäevani. Töös selgub, et pastoraaltöö kohta on kasutatud mitut nime: apostel, ülevaataja, vanem, tänapäeval lihtsalt pastor, kuid iga nime taga peitub oma eriline roll.

Jeesus ütles enda kohta “hea karjane” (Jh 10:11) ja oma teenistuse lõpus, siin maa peal, saatis välja apostleid sõnadega “Minge ..., tehke jüngriteks ..., ristides ... ja õpetades” (Mt 28:19-20). Jeesus kõigepealt läkitab, saadab välja, sõna *apostel* tähendabki olla “saadetud, läkitatud”. Kogu maailm pidi teada saada armastava Jumala ohvrist inimkonna pattude eest.

Teha jüngriteks võib tähendada - tekitada inimestes huvi õpetuse vastu, evangeeliumi vastu. Ristida on oluline, sest läbi ristimise inimene saab Püha Vaimu. Õpetamine võib tähendada seda, et inimestel aidatakse mõista Piibli sõnu, mille näideks võib tuua Filippuse ja Etioopia kojaüleva loo (Ap 8:26-39).

Aga karjase ja apostli vahel leidub erinevusi. Karjase roll sobib kokku selliste Uue Testamendi ametitega nagu ülevaataja, vanem. Karjane hoolitseb olemasoleva koguduse eest. Apostlite ülesandeks oli aga neid kogudusi tekitada. Kaasaegse adventkoguduse pastor peaks muuhulgas olema innustav juht ja jüngrite looja. See tähendab, et kaasaegse adventkoguduse pastor peaks olema nii apostel kui ka karjane, mis nõuab temalt võimet rajada uusi kogudusi ja hoolitseda nende kogudustega liitunud inimeste eest. Kas üks inimene võib olla piisavalt tugev mõlemas? See on küsimus, millele antud töö vastust ei anna, kuid seda oleks huvitav eraldi uurida.

Töö käigus läbi viidud uurimus, kus küsitleti pastoreid ja koguduseliikmeid Eesti seitsmenda päeva adventistide kogudustes, annab ülevaate tänapäeva adventkoguduse pastoraaltöö tugevatest ja nõrkadest kohtadest.

Adventkogudus ootab oma pastorilt, et ta oleks hea suhtleja. Töö käigus läbi viidud küsitlused näitavad, et pastoreid ja koguduseliikmete vahel võiks olla rohkem dialoogi ja informatsiooni vahetust. Võib oletada, et kuna adventkoguduse pastori tööandjaks on alati SPAKEL, siis võib pastor viibida pidevas dialoogis SPAKELi juhatusega, aga mitte oma koguduse liikmetega. Kui pastor on SPAKELi töötaja, see tähendab SPAKELi esindaja kohalikus

koguduses, siis peab pastor olema hästi toimiv vahelüli SPAKELi ja kohaliku koguduse vahel, mis hetkel ilmselt hästi ei toimi.

Uurimuse käigus tuli välja, et töö piirid ei ole korralikult paika pandud. Nii pastorid kui ka koguduseliikmed ei olnud sugugi kindlad selles, kui palju peaks pastor tegema nädala jooksul tööd, ja samuti ei leitud ühist arusaama hingamispäeva osas, kas see on siiski püha päev või tööpäev. Aga sellele küsimusele peaks vastuse andma SPAKEL kui tööandja. Lisaks tuli välja, et pastorid ei pea arvestust oma töötundide üle, mis tähendab, et ei ole võimalust teada saada, kas pastor teeb tööd piisavalt palju või ülemäära palju, kas pastor peaks rohkem pingutama või ta on läbipõlemise ohus.

Kuid üks tugev koht Eesti seitsmenda päeva adventistide kogudustes on kindlasti see, et vaatamata koguduse suurusele ja finantsilisele olukorrale on igal kogudusel võimalus saada endale pastor, kes südamest toetab, rahustab ja karjatab Jeesuse karja.

Loodan, et käesolev töö, mis annab ülevaate pastoraaltööst Eesti adventkoguduses, probleemidest ja vajadustest, innustab leidma lahendusi punktides, mis said töö käigus esile toodud. Loodetavasti innustab see suurendama koostööd pastorate ja koguduseliikmete vahel, et Jeesuse poolt isiklikult oma järgijatele jäetud ülesanne saaks teostatud parimal viisil.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. The Seventh-day Adventist Bible Commentary. Nichol, F. D., ed. Vol 5, Washington: Review and Herald, 1980.
2. **Paulin J.** *Евангелие для второго поколения. Комментарий на Евангелие от Иоанна.* Заокский: Источник жизни, 2011.
3. **Richards H.M.S.** *Паси овец Моих.* Заокский: Источник жизни, 1994.
4. **Руководство по диаконскому служению.** Заокский: Источник жизни, 2016.
5. The Seventh-day Adventist Bible Commentary. Nichol, F. D., ed. Vol 6, Washington: Review and Herald, 1980.
6. **Lea T., Griffin H.** *The new American Commentary. An Exegetical an Theological exposition of Holy Scripture NIV text 1,2 Timothy, Titus.* Nashville, Tennessee: Broadman Press, 1992.
7. **Eesti EKB Koguduste Liit**, *Vaimuliku ameti kujunemisest Uues Testamendis.* [https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2022/01/Teoloogia_komisjon_vaimuliku-amet_2020.pdf]
8. **General Conference of Seventh-day Adventists.** Seventh-day Adventist Church Manual, 19th edition revised. Nampa, Idaho: Pacific Press. 2015.
9. **Knight G.** *A Brief History of Seventh-Day Adventists, Third edition.* Pacific Press, 2015.
10. **Wheeler G.** *Джеймс Уайт, новатор и победитель.* Заокский: Источник жизни, 2013.
11. **Meie Aeg.** *Pastori roll adventismi esimesel sajandil.* [<https://www.advent.ee/artikkel/151736/pastori-roll-adventismi-esimesel-sajandil/>], 6. veebruar 2020.
12. **White A.** *Женщина ведомая Богом.* Заокский: Источник жизни, 2010.
13. **White E.** *Пасторское служение.* Заокский: Источник жизни, 2003.
14. **Руководство для служителя Церкви Адвентистов Седьмого Дня.** Заокский: Источник жизни, 2010.
15. **Chapman G., White P.** *Tunnustamise viis keelt töötl.* Tallinn: Allika kirjastus, 2014.
16. **Hybels B.** *Julge juhtimine.* Tallinn: Allika kirjastus, 2017.
17. **Maxwell J.** *Juhtimise viis taset.* Tallinn: Allika kirjastus, 2017.

18. **Covey S., Merrill R.** *Usalduse kiirus*. Väike vanker, 2007.
19. **Arrais A.** *Требуется хороший пастор*. Заокский: Источник жизни, 2013.
20. **Gallo G.** *Talk like TED. The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds*. New York: Martin's Press, 2014.
21. **Ministerial Association of General Conference of Seventh-Day Adventists.** *Competencies for Professional Development*. [<https://ted.adventist.org/wp-content/uploads/2016/08/7-Ministerial-Competencies-brochure.pdf>]
22. **Eesti Entsüklopeedia**, [<http://entsyklopeedia.ee/artikkel/pastor1>], 2006.

Küsitlus koguduseliikmetele:

Olen töötanud piiblitöölisena adventkoguduste Eesti liidus peaaegu 4 aastat. Hetkel õpin Tartu Kõrgemas Usuteaduslikus Seminaris ja hakkan kirjutama oma lõputööd. Palun, et leiaksid natuke aega ja täidaksid selle küsitluse. Ankeedi täitmine võtab sinult 10-15 minutit. Selle töö eesmärgiks on selgitada, kas ja kui erinevalt näevad pastorid ja koguduseliikmed pastoraalset teenimist. Kõik vastused on anonüümsed. Ma palun, et vastaksid kõikidele ankeedis olevatele küsimustele. Kui küsimuse juures on antud vastusevariandid, siis palun vali üks või mitu sobivat vastust. Kui küsimusele järgneb tühi lahter, siis palun sul vastata sellele küsimusele oma sõnadega.

Ma loodan, et sinu vastus ja minu lõputöö aitavad meil üheskoos mõista, kui erinevalt me näeme pastoraalset teenimist, ja kuidas sellega toime tulla.

Küsimustiku küsimused vastaja kohta informatsiooni saamiseks:

1. Sugu
2. Vanus
3. Rahvus
4. Koguduses oldud aeg (kui on olnud vaheperiood, siis kõik aastad kokku)
5. Kas oled mõne pastori lähisugulane?

Pastori töögraafiku kohta küsimused:

6. Mitu tundi nädalas peaks pastor tööd tegema?
7. Palun vali kaks kõige tähtsamat asja, millega pastor peaks tööädala jooksul tegelema.
8. Kui palju vaba aega peaks pastoril olema?
9. Kas pastor peaks oma vabal ajal tegema koguduses vabatahtlikku tööd, nagu teised koguduseliikmed teevad?
10. Kas hingamispäev on pastori jaoks tööpäev või teenib pastor hingamispäeval vabatahtlikuna?
11. Millal peaks pastor telefoni teel kättesaadav olema?

Pastori elu tingimustest, palgast ja töö ülesannetest küsimused:

12. Palun loetle kuni viis pastori ülesannet, mis on sinu arust kõige tähtsamad.
13. Pastorid liiguvad aeg-ajalt ühest kogudusest teisse. Mille järgi sa otsustad, et pastor on oma tööd hästi teinud?
14. Viimasel ajal on Eesti Liidu pastorite koormus suurenenud. Palun vali alljärgnevast nimekirjast üks või mitu varianti.
15. Palun vali sellest nimekirjast üks kõige olulisem pastori omadus.
16. Mis on sinu meelest pastori elukutse kõige raskem osa?
17. Mis on sinu meelest pastori elukutse juures kõige parem?
18. Kuidas hindad meie pastorite palkasid?
19. Kuidas mõjutab pastoraalne töö pastori pereliikmeid?
20. Kas pastori lastel on olnud või peaksid olema kõrgemad/madalamad/muud standardid, võrreldes teiste lastega?
21. Kas sinu meelest oleks parem, kui kõik pastorid elaksid kogudusehoones?
22. Kui pastoril ei ole võimalik elada kogudusemajas, siis kui tihti ta peaks koguduse ruumides (näit kantseleis) viibima?
23. Kui palju vaimulikku toetust saab sinu koguduse pastor?

Küsitlus pastoritele:

Olen töötanud piiblitöölisena adventkoguduste Eesti liidus peaaegu 4 aastat. Hetkel õpin Tartu Kõrgemas Usuteaduslikus Seminaris ja hakkan kirjutama oma lõputööd. Palun, et leiaksid natuke aega ja täidaksid selle küsitluse. Ankeedi täitmine võtab sinult 10-15 minutit. Selle töö eesmärgiks on selgitada, kas ja kui erinevalt näevad pastorid ja koguduseliikmed pastoraalset teenimist. Kõik vastused on anonüümsed. Ma palun, et vastaksid kõikidele ankeedis olevatele küsimustele. Kui küsimuse juures on antud vastuse variandid, siis palun vali üks või mitu sobivat vastust. Kui küsimusele järgneb tühi lahter, siis palun sul vastata sellele küsimusele oma sõnadega.

Ma loodan, et sinu vastus ja minu lõputöö aitavad meil üheskoos mõista, kui erinevalt me näeme pastoraalset teenimist, ja kuidas sellega toime tulla.

Küsimustiku küsimused vastaja kohta informatsiooni saamiseks:

1. Sugu
2. Vanus
3. Rahvus
4. Koguduses oldud aeg

Pastori töögraafiku ja töö ülesannete kohta küsimused:

5. Mitu tundi nädalas sa oma tööülesandeid täidad?
6. Kui hoolikalt pead arvestust oma töötundide üle?
7. Palun vali kaks kõige tähtsamat asja, millega pastor peaks töönädala jooksul tegelema.
8. Kui palju vaba aega sul tavaliselt on?
9. Kas sa teed oma vabal ajal koguduses vabatahtlikku tööd, nagu teised koguduseliikmed teevad?
10. Kas hingamispäev on sinu jaoks tööpäev või teenid hingamispäeval vabatahtlikuna?
11. Millal oled telefoni teel kättesaadav?
12. Palun loetle kuni viis pastori ülesannet, mis on sinu arust kõige tähtsamad.

Pastori elu tingimustest, palgast, elukutsest, perest ja ja koguduse toetusest küsimused:

13. Pastor peab aeg-ajalt liikuma ühest kogudusest teisse. Mille järgi sa otsustad, et oled oma tööd hästi teinud selles koguduses, kust sa lahkud?
14. Viimasel ajal on Eesti Liidu pastore koormus suurenenud. Palun vali alljärgnevast nimekirjast üks või mitu varianti.
15. Palun vali sellest nimekirjast kõige olulisem pastori omadus.
16. Mis on sinu meelest pastori elukutse kõige raskem osa?
17. Mis on sinu meelest pastori elukutse juures kõige parem?
18. Kuidas hindad oma palka?
19. Kuidas mõjutab pastoraalne töö sinu pereliikmeid?
20. Kas pastori lastel on olnud või peaksid olema kõrgemad/madalamad/muud standardid, võrreldes teiste lastega?
21. Kas sinu meelest oleks hea, kui kõik meie pastori elaksid kogudusehoones?
22. Kui pastori ei ole võimalik kogudusemajas elada, kui tihti peaks ta koguduseruumides (näit kantseleis) viibima?
23. Kui palju vaimulikku toetust sa pastoriina saad?

Küsitlus pastoritele. 2022.a:

Hetkel olen lõpetamas Kõrgemat Usuteaduslikku Seminari ja oma lõputöö jaoks pean läbi viima täiendava küsitluse (mõni aasta tagasi täitsid pastorid minu palvel juba ühe küsitluse). Palun, et leiaksid natuke aega ja täidaksid selle küsitluse ka. Ankeedi täitmine võtab ainult paar minutit.

Selle lõputöö eesmärgiks oli selgitada, kas ja kui erinevalt näevad pastorid ja koguduseliikmed pastoraalset teenimist. Aga COVID-19 pandeemia võis olulisel määral mõjutada pastoraalset tööd ja seda ma soovin oma lõputöös eraldi uurida. Kõik vastused on anonüümsed. Ma palun, et vastaksid kõikidele ankeedis olevatele küsimustele.

Ma loodan, et sinu vastus ja minu lõputöö aitavad meil üheskoos mõista, kui erinevalt me näeme pastoraalset teenimist, ja kuidas sellega toime tulla.

1. Kuidas muutus sinu tööaja maht COVID-19 pandeemia ajal?
2. Kui palju vaba aega sul oli COVID-19 pandeemia ajal?
3. Kuidas mõjutas COVID-19 pandeemia koguduseliikmete külastamist sinu töögraafikus?
4. Kui aktiivselt kasutasid koguduseliikmetega suhtlemisel sidevahendeid (telefon, Zoom vms)?
5. Kellelt said vaimulikku toetust COVID-19 pandeemia ajal?

PASTOR IN THE NEW TESTAMENT AND NOW: EXPECTATIONS AND REALITIES ANALYSIS BY THE EXAMPLE OF THE ESTONIAN CONFERENCE OF THE SEVENTH-DAY ADVENTIST CHURCH

One of the aims of this dissertation was to describe the change in pastoral work from the New Testament to the present day. The study reveals that several names have been used for pastoral work: apostle, bishop, elder, nowadays just pastor, but behind each name there is a special role.

Jesus called himself "the good shepherd" (John 10:11), and at the end of his ministry here on earth, he sent out the apostles with the words, "Go ..., teach ..., baptizing" (Matthew 28:19-20). First of all, Jesus sends out apostles. The word apostle means "to be sent." The whole world needed to learn of the sacrifice of a loving God for the sins of mankind.

Becoming a disciple can mean arousing people's interest in the doctrine, in the gospel. Baptism is important because through baptism a person receives the Holy Spirit. Teaching can mean helping people understand the Bible, like it was in the story of Philip and the Ethiopian steward (Acts 8: 26-39).

But there is a difference between a shepherd and an apostle. The role of shepherd is close to such New Testament positions as: bishop, elder. The shepherd takes care of the existing congregation. However, it was the task of the apostles to establish these churches. The pastor of the modern Adventist church should be, among other things, an inspiring leader and creator of the disciples. This means that the pastor of a modern Adventist church should be both an apostle and a shepherd, which requires him or her to be able to start new churches and care for the people who have joined them. Can one person be strong enough in both? This is an unanswered question, but it would be interesting to explore it separately.

The study, conducted in the course of the work, which interviewed pastors and church members in the Seventh-day Adventist congregations in Estonia, provides an overview of the strengths and weaknesses of the pastoral work of today's Adventist church.

The Adventist church expects its pastor to be a good communicator. Interviewed pastors and church members helped to see that there could be more dialogue and exchange of information between pastors and church members. SPAKEL employs pastors, not a local congregation, but every pastor could be in constant dialogue with the members of his congregation. Pastor

as an SPAKEL employee represents SPAKEL in the local church, that is why the pastor must be a well-functioning intermediary between SPAKEL and the local church, which is probably not working well at the moment.

The study revealed that a pastor's working time is not properly clarified. Both the pastors and the members were not at all sure how much work the pastor should do during the week, nor was there a common understanding of the Sabbath, is it as a sacred or a working day. But SPAKEL as an employer could answer this question. In addition, it turned out that pastors do not keep records of their working hours, which means that it is not possible to find out if they are working hard enough or too much. Because of it, it can be hard to clarify if the pastor should put in more effort or if he or she is at risk of burnout.

However, one strong place in the Seventh-day Adventist churches in Estonia is certainly that each local congregation has the opportunity to have a pastor who wholeheartedly supports, calms, and shepherds Jesus' children.

I hope that this dissertation, which provides an overview of the problems, needs and also success of pastoral work in the Estonian Seventh-day Adventist Church, will encourage finding solutions to the points that were found to be incomplete at the moment. Hopefully, this will encourage increased collaboration between pastors and church members so that the task that Jesus personally left to His followers can be accomplished in the best possible way.